ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 13ης Σεπτεμβρίου 2005 *

Στην υπόθεση Τ-53/02,

Ricosmos BV, με έδρα το Delfzijl (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενη, αρχικώς, από τους δικηγόρους M. Chatelin, M. Fleers και P. Metzler και, εν συνεχεία, από τον δικηγόρο J. Hertoghs, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης, αρχικώς, από τους M. van Beek και R. Tricot και, εν συνεχεία, από τους M. van Beek και B. Stromsky, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

με αντικείμενο αίτημα περί ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής REM 09/00, της 16ης Νοεμβρίου 2001, με την οποία κρίθηκε ότι η διαγραφή εισαγωγικών δασμών υπέρ της προσφεύγουσας, που αποτελεί αντικείμενο της υποβληθείσας από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών αιτήσεως, δεν είναι δικαιολογημένη,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. D. Cooke, πρόεδρο, R. García-Valdecasas και V. Trstenjak, δικαστές,
γραμματέας: C. Kristensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 1ης Μαρτίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

Κανόνες που αφορούν την κοινοτική διαμετακόμιση

1 Σύμφωνα με το άρθρο 91, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1, στο εξής: τελωνειακός κώδικας), το καθεστώς

της εξωτερικής διαμετακόμισης επιτρέπει την κυκλοφορία μεταξύ δύο σημείων του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας μη κοινοτικών εμπορευμάτων, προκειμένου τα εν λόγω εμπορεύματα να επανεξαχθούν σε τρίτη χώρα, χωρίς τα εμπορεύματα αυτά να υπόκεινται σε εισαγωγικούς δασμούς ή άλλες επιβαρύνσεις ούτε σε μέτρα εμπορικής πολιτικής.

2 Σύμφωνα με το άρθρο 96, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', του τελωνειακού κώδικα, ο κυρίως υπόχρεος του καθεστώτος εξωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης είναι ο υποκείμενος στο ως άνω καθεστώς και οφείλει να προσκομίζει προς έλεγχο ανέπαφα τα εμπορεύματα στο τελωνείο προορισμού μέσα στην καθορισμένη προθεσμία και να έχει τηρήσει τα μέτρα διαπίστωσης της ταυτότητάς τους, τα οποία έχουν ληφθεί από τις τελωνειακές αρχές, καθώς και να τηρεί τις οικείες διατάξεις του καθεστώτος της κοινοτικής διαμετακόμισης.

3 Δυνάμει του άρθρου 341 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1, στο εξής: κανονισμός εφαρμογής), κάθε εμπόρευμα, για να κυκλοφορεί σύμφωνα με το καθεστώς της εξωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης, πρέπει να αποτελεί αντικείμενο δηλώσεως Τ 1, ήτοι δηλώσεως που συντάσσεται επί εντύπου που ανταποκρίνεται στα υποδείγματα που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 31 έως 34 του εν λόγω κανονισμού και χρησιμοποιείται σύμφωνα με τις οδηγίες που αναφέρονται στα παραρτήματα 37 και 38 του ως άνω κανονισμού. Από το παράρτημα 37 προκύπτει ότι, στο πλαίσιο του καθεστώτος εξωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης, πρέπει να χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα αντίτυπα:

— το αντίτυπο αριθ. 1, που φυλάσσεται από τις αρχές του κράτους μέλους, στο οποίο διεκπεραιώνονται οι διατυπώσεις κοινοτικής διαμετακόμισης,

— το αντίτυπο αριθ. 4, που φυλάσσεται από το τελωνείο προορισμού μετά την πράξη κοινοτικής διαμετακόμισης,

— το αντίτυπο αριθ. 5, που αποτελεί το επιστρεφόμενο αντίτυπο για το καθεστώς κοινοτικής διαμετακόμισης,

— το αντίτυπο αριθ. 7, που χρησιμοποιείται για τη στατιστική του κράτους μέλους προορισμού.

4 Επιπλέον, το παράρτημα 37 του κανονισμού εφαρμογής περιέχει διευκρινίσεις που αφορούν τις παρατηρήσεις σχετικά με τις διάφορες θέσεις των εντύπων που αντιστοιχούν στην κοινοτική διαμετακόμιση. Έτσι, οι ακόλουθες παρατηρήσεις παρέχονται όσον αφορά τη θέση 18:

«18. Ταυτότητα και εθνικότητα του μεταφορικού μέσου κατά την αναχώρηση

Θέση που συμπληρώνεται [...] υποχρεωτικά σε περίπτωση εφαρμογής του καθεστώτος κοινοτικής διαμετακόμισης.

Σημειώσατε την ταυτότητα, για παράδειγμα, τον (ή τους) αριθμό (αριθμούς) κυκλοφορίας ή το όνομα του (ή των) μεταφορικού (μεταφορικών) μέσου (μέσων) (φορτηγό, πλοίο, βαγόνι, αεροπλάνο), στο οποίο (στα οποία) φορτώνονται απευθείας τα εμπορεύματα κατά τη διεκπεραίωση των διατυπώσεων για την εξαγωγή ή τη διαμετακόμιση και στη συνέχεια την εθνικότητα του εν λόγω μεταφορικού μέσου (ή εκείνη του μέσου που εξασφαλίζει την ώθηση του συνόλου αν υπάρχουν περισσότερα μεταφορικά μέσα), σύμφωνα με τον κοινοτικό κωδικό που προβλέπεται σχετικά. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ρυμουλκό και ρυμουλκούμενο με διαφορετικό αριθμό κυκλοφορίας, αναφέρατε τον αριθμό κυκλοφορίας του ρυμουλκού και εκείνον του ρυμουλκούμενου, καθώς και την εθνικότητα του ρυμουλκού.

[...]»

5 Σύμφωνα με το άρθρο 350, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού εφαρμογής, η μεταφορά των εμπορευμάτων πραγματοποιείται βάσει των αντιτύπων του παραστατικού Τ 1, που πρέπει να προσκομίζονται οποτεδήποτε το απαιτήσουν οι τελωνειακές αρχές. Συναφώς, το άρθρο 356 του κανονισμού εφαρμογής διευκρινίζει τα εξής:

«1. Τα εμπορεύματα και το παραστατικό Τ 1 πρέπει να προσκομίζονται στο τελωνείο προορισμού.

2. Το τελωνείο προορισμού θεωρεί, κατόπιν ελέγχου, τα αντίτυπα του παραστατικού Τ 1, αποστέλλει χωρίς καθυστέρηση ένα αντίτυπο στο τελωνείο αναχώρησης και φυλάσσει το άλλο.

3. Η πράξη κοινοτικής διαμετακόμισης είναι δυνατό να περατωθεί σε τελωνείο άλλο από αυτό που προβλέπεται στο παραστατικό Τ 1. Το τελωνείο αυτό καθίσταται τότε τελωνείο προορισμού.

[...]»

6 Σύμφωνα με το άρθρο 358 του κανονισμού εφαρμογής, κάθε κράτος μέλος μπορεί να ορίσει μία ή περισσότερες κεντρικές υπηρεσίες στις οποίες τα αρμόδια τελωνεία του κράτους μέλους προορισμού οφείλουν να επιστρέφουν τα παραστατικά.

7 Το άρθρο 398 του κανονισμού εφαρμογής προβλέπει ότι οι τελωνειακές αρχές κάθε κράτους μέλους έχουν την ευχέρεια να επιτρέπουν, μετά από σχετική αίτηση, σε οποιοδήποτε πρόσωπο, που καλείται «εγκεκριμένος αποστολέας», το οποίο πληροί τους όρους του άρθρου 399 του εν λόγω κανονισμού και προτίθεται να εκτελέσει πράξεις κοινοτικής διαμετακόμισης, να μην προσκομίσει στο τελωνείο αναχώρησης ούτε τα εμπορεύματα ούτε τη δήλωση κοινοτικής διαμετακόμισης της οποίας τα εμπορεύματα αυτά αποτελούν αντικείμενο.

8 Σύμφωνα με το άρθρο 402, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής, το αργότερο τη στιγμή της αποστολής των εμπορευμάτων, ο εγκεκριμένος αποστολέας συμπληρώνει τη δήλωση κοινοτικής διαμετακόμισης, που έχει συνταχθεί δεόντως. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 της ως άνω διατάξεως, μετά την αποστολή, το αντίτυπο αριθ. 1 του παραστατικού Τ 1 αποστέλλεται χωρίς καθυστέρηση στο τελωνείο αναχώρησης· τα υπόλοιπα αντίτυπα συνοδεύουν τα εμπορεύματα.

9 Το άρθρο 349, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής ορίζει ότι, κατά γενικό κανόνα, η διαπίστωση της ταυτότητας των εμπορευμάτων εξασφαλίζεται με σφράγιση. Ωστόσο, η παράγραφος 4 της ως άνω διατάξεως προβλέπει ότι το τελωνείο αναχώρησης μπορεί να μην προβεί σε σφράγιση όταν, λαμβανομένων υπόψη άλλων τυχόν μέτρων για τη διαπίστωση της ταυτότητας, η περιγραφή των εμπορευμάτων στο παραστατικό Τ 1 ή στα συμπληρωματικά παραστατικά επιτρέπει τη διαπίστωση της ταυτότητάς τους.

10 Το άρθρο 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα προβλέπει ότι τελωνειακή οφειλή κατά την εισαγωγή γεννάται από την αφαίρεση υποκείμενου σε εισαγωγικούς δασμούς εμπορεύματος από την τελωνειακή επιτήρηση. Δυνάμει της παραγράφου 3 της ως άνω διατάξεως, μεταξύ των οφειλετών περιλαμβάνεται ιδίως, ενδεχομένως, το πρόσωπο το οποίο είναι υπεύθυνο για την εκτέλεση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη χρησιμοποίηση του τελωνειακού καθεστώτος υπό το οποίο έχει τεθεί το εν λόγω εμπόρευμα.

Κανόνες που αφορούν την επιστροφή ή τη διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών

11 Το άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα προβλέπει τη δυνατότητα επιστροφής ή διαγραφής εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών σε περιπτώσεις οι οποίες προκύπτουν από περιστάσεις που δεν συνεπάγονται ούτε δόλο ούτε πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου.

12 Το άρθρο 239 διευκρινίστηκε και αναπτύχθηκε περαιτέρω με τον κανονισμό εφαρμογής, και ιδίως με τα άρθρα 899 έως 909 του ως άνω κανονισμού. Το άρθρο 905, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι, όταν η εθνική τελωνειακή αρχή δεν είναι σε θέση να αποφασίσει με βάση το άρθρο 899 και η αίτηση συνοδεύεται από αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να αποτελέσουν ειδική κατάσταση που προκύπτει από περιστάσεις για τις οποίες δεν υπήρξε δόλος ή πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου, το κράτος μέλος, στο οποίο υπάγεται η ως άνω αρχή, διαβιβάζει τον φάκελο στην Επιτροπή.

13 Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 12/97 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ L 1997, L 9, σ. 1), ο φάκελος που υποβάλλεται στην Επιτροπή πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για μια πλήρη εξέταση της υποβαλλόμενης περίπτωσης και πρέπει, εξάλλου, να περιλαμβάνει δήλωση που υπογράφεται από τον αιτούντα την επιστροφή ή διαγραφή, η οποία να βεβαιώνει το γεγονός ότι έλαβε γνώση του φακέλου και να αναφέρει είτε ότι δεν έχει τίποτε άλλο να προσθέσει είτε κάθε άλλο συμπληρωματικό στοιχείο που κατά την κρίση του είναι σημαντικό να περιληφθεί. Όταν διαπιστώνεται ότι τα πληροφοριακά στοιχεία που παρέχει το κράτος μέλος είναι ανεπαρκή για να είναι δυνατόν να ληφθεί απόφαση, με πλήρη γνώση της κατάστασης, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία.

14 Το άρθρο 906 α του κανονισμού εφαρμογής, διάταξη η οποία εισήχθη με τον κανονισμό (ΕΚ) 1677/98 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 1998 (ΕΕ L 212, σ. 18),

ορίζει ότι, ανά πάσα στιγμή κατά την εφαρμογή της διαδικασίας, όταν η Επιτροπή προτίθεται να λάβει αρνητική απόφαση για τον αιτούντα την επιστροφή ή τη διαγραφή, οφείλει να του κοινοποιήσει τις αντιρρήσεις της γραπτώς, καθώς και όλα τα έγγραφα στα οποία βασίζει τις εν λόγω αντιρρήσεις. Ο αιτών διαθέτει τότε προθεσμία ενός μηνός προκειμένου να εκφράσει την άποψή του γραπτώς.

15 Το άρθρο 907 του κανονισμού εφαρμογής, όπως ισχύει μετά την έκδοση του κανονισμού 1677/98, έχει ως εξής:

«Μετά από διαβουλεύσεις με ομάδα εμπειρογνωμόνων που απαρτίζεται από αντιπροσώπους όλων των κρατών μελών που συνέρχονται στο πλαίσιο της επιτροπής για να εξετάσουν τη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή αποφασίζει είτε ότι η εκάστοτε εξεταζόμενη περίπτωση δικαιολογεί την επιστροφή ή τη διαγραφή είτε ότι δεν την δικαιολογεί.

Η απόφαση αυτή πρέπει να λαμβάνεται εντός προθεσμίας εννέα μηνών από την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή του φακέλου που αναφέρεται στο άρθρο 905, παράγραφος 2. Όταν η Επιτροπή υποχρεώνεται να ζητήσει από το κράτος μέλος συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία για να μπορέσει να αποφανθεί, η προθεσμία των εννέα μηνών παρατείνεται κατά το διάστημα που μεσολάβησε από την ημερομηνία αποστολής από την Επιτροπή της αίτησης συμπληρωματικών στοιχείων μέχρι την ημερομηνία παραλαβής αυτών των στοιχείων από την Επιτροπή.

Όταν η Επιτροπή έχει κοινοποιήσει τις αντιρρήσεις της στον αιτούντα την επιστροφή ή τη διαγραφή, σύμφωνα με το άρθρο 906 α, η προθεσμία των εννέα μηνών παρατείνεται για να ληφθεί υπόψη ο χρόνος που έχει διαρρεύσει μεταξύ της ημερομηνίας αποστολής των αντιρρήσεων της Επιτροπής και της ημερομηνίας παραλαβής της απάντησης του ενδιαφερόμενου ή, ελλείψει απάντησης, της ημερομηνίας λήξεως της προθεσμίας που του είχε χορηγηθεί για να γνωστοποιήσει τις απόψεις του.»

16 Σύμφωνα με το άρθρο 908, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους αποφαίνεται, με βάση την απόφαση της Επιτροπής, σχετικά με την αίτηση που της υποβλήθηκε. Τέλος, δυνάμει του άρθρου 909 του εν λόγω κανονισμού, αν η Επιτροπή δεν λάβει απόφαση εντός της προθεσμίας που αναφέρεται στο άρθρο 907, η εθνική τελωνειακή αρχή δέχεται την αίτηση επιστροφής ή διαγραφής.

Ιστορικό της διαφοράς

Οι επίμαχες πράξεις εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως

17 Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, η προσφεύγουσα ανήκε στον όμιλο Kamstra Shipstores, με έδρα το Delfzijl (Κάτω Χώρες), του οποίου οι δραστηριότητες αφορούν το εμπόριο χονδρικής πώλησης διαφόρων προϊόντων, και ιδίως τσιγάρων. Η προσφεύγουσα, που είναι κάτοχος αδείας εγκεκριμένου αποστολέα, είχε αναλάβει κυρίως καθήκοντα που σχετίζονται με την υλικοτεχνική υποδομή.

18 Κατά την περίοδο μεταξύ της 16ης Φεβρουαρίου 1994 και της 5ης Ιουλίου 1994, η προσφεύγουσα συνέταξε ένδεκα παραστατικά Τ 1 για τη μεταφορά φορτίων τσιγάρων με προορισμό τη Σλοβακία, υπό το καθεστώς της εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως, ως προς το οποίο η προσφεύγουσα ήταν κυρίως υπόχρεος.

19 Οι ένδεκα επίμαχες πράξεις εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως συνοδεύονταν, αντιστοίχως, από τα ακόλουθα τελωνειακά έγγραφα:

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120228, της 16ης Φεβρουαρίου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120274, της 25ης Φεβρουαρίου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120372, της 11ης Μαρτίου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120404, της 19ης Μαρτίου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120410, της 23ης Μαρτίου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120674, της 9ης Μαΐου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120697, της 16ης Μαΐου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120733, της 24ης Μαΐου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120754, της 25ης Μαΐου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120936, της 28ης Ιουνίου 1994·

— το παραστατικό Τ 1 αριθ. 120986, της 5ης Ιουλίου 1994.

20 Στα ως άνω τελωνειακά έγγραφα εμφαίνονταν, ως τελικοί αγοραστές των τσιγάρων, η Intertrade και η Ikoma, οι οποίες ήσαν, όπως υποστηρίζεται, επιχειρήσεις εγκατεστημένες στη Σλοβακία. Ωστόσο, η προσφεύγουσα δεν είχε απευθείας επαφές με τους αγοραστές, οι οποίοι χρησιμοποιούσαν τις υπηρεσίες ενός παραγγελιοδόχου, του κ. C. Η προσφεύγουσα είχε επαγγελματικές σχέσεις με τον τελευταίο από πολλών ετών. Ο παραγγελιοδόχος συνόδευε τις μεταφορές των εμπορευμάτων μέχρι το τελωνείο προορισμού.

21 Όσον αφορά τις εννέα πρώτες επίμαχες τελωνειακές πράξεις, ήτοι εκείνες που έλαβαν χώρα μεταξύ της 16ης Φεβρουαρίου 1994 και της 25ης Μαΐου 1994, το τελωνείο προορισμού που μνημονευόταν στα αντίστοιχα παραστατικά Τ 1 ήταν εκείνο του Schirnding (Γερμανία). Το τελωνείο προορισμού που μνημονευόταν για τις δύο τελευταίες πράξεις, ήτοι εκείνες της 28ης Ιουνίου 1994 και της 5ης Ιουλίου 1994, ήταν εκείνο του Philippsreut (Γερμανία). Ωστόσο, όλες οι αποστολές προσκομίστηκαν στο τελωνείο του Philippsreut.

22 Η προσφεύγουσα ειδοποίησε, με τηλεομοιοτυπία, το τελωνείο αναχωρήσεως, ήτοι το τελωνείο του Delfzijl, σχετικά με τη φόρτωση κάθε μεταφοράς, λαμβανομένου υπόψη ότι το ως άνω τελωνείο προβαίνει, κατά γενικό κανόνα, στην εξακρίβωση των εγγράφων και στον έλεγχο των φορτηγών αυτοκινήτων στον τόπο φόρτωσης. Δεδομένου ότι το σύστημα των «δελτίων αναμενόμενης αναχωρήσεως» εισήχθη στις Κάτω Χώρες την 1η Απριλίου 1994, τα έξι τελευταία έγγραφα, ήτοι εκείνα τα οποία αντιστοιχούν στις πράξεις που έλαβαν χώρα μεταξύ της 9ης Μαΐου 1994 και της 5ης Ιουλίου 1994, κοινοποιήθηκαν από τις τελωνειακές αρχές του Delfzijl, μέσω του Douane Informatie Centrum (κεντρικού γραφείου πληροφοριών των τελωνείων), στο μνημονευόμενο τελωνείο προορισμού. Ωστόσο, το ως άνω σύστημα των δελτίων αναμενόμενης αναχωρήσεως εισήχθη στη Γερμανία μόλις τον Αύγουστο του 1994, λόγω τεχνικών προβλημάτων.

23 Ο αριθμός κυκλοφορίας των μεταφορικών μέσων που χρησιμοποιήθηκαν μνημονεύθηκε μόνον στο αντίτυπο αριθ. 4 του παραστατικού Τ 1, το οποίο προορίζεται για το τελωνείο προορισμού. Επομένως, οι εν λόγω αριθμοί κυκλοφορίας δεν μνημονεύθηκαν στο αντίτυπο αριθ. 1 (αντίτυπο που φυλάσσεται από τις αρχές του κράτους μέλους αναχωρήσεως) και στο αντίτυπο αριθ. 5 (αντίτυπο που επιστρέφεται στο τελωνείο αναχωρήσεως).

24 Μετά την αναχώρηση κάθε φορτίου, η προσφεύγουσα απέστειλε το αντίτυπο αριθ. 1 του παραστατικού T 1 στο τελωνείο αναχωρήσεως, ενώ τα άλλα αντίτυπα συνόδευαν τη μεταφορά. Η προσφεύγουσα παρέδιδε στον οδηγό του φορτηγού φακέλους οι οποίοι έφεραν γραμματόσημα και στους οποίους είχε αναγραφεί η διεύθυνση του τελωνείου λήξης του καθεστώτος του Coevorden (Κάτω Χώρες). Οι ως άνω φάκελοι έπρεπε να παραδοθούν στις αρχές του τελωνείου προορισμού, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν από τις εν λόγω αρχές για τη διαβίβαση των αντιτύπων αριθ. 5 των παραστατικών T 1 στο τελωνείο λήξης του καθεστώτος. Ωστόσο, ο τελωνειακός υπάλληλος του τελωνείου του Philippsreut στο οποίο προσκομίσθηκαν τα έγγραφα διαμετακομίσεως, ο κ. Mauritz, δεν χρησιμοποίησε τους ως άνω φακέλους και, ως εκ τούτου, δεν απέστειλε απευθείας ταχυδρομικώς τα αντίτυπα αριθ. 5 των παραστατικών T 1 στο τελωνείο λήξης του καθεστώτος. Επιπλέον, τα ως άνω έγγραφα διαμετακομίσεως δεν απεστάλησαν διά της επίσημης οδού, ήτοι μέσω του κεντρικού οργανισμού αποστολών της γερμανικής διοικήσεως και της κεντρικής διευθύνσεως επιστροφής στις Κάτω Χώρες. Συγκεκριμένα, τα αντίτυπα αριθ. 5 των εγγράφων διαμετακομίσεως παραδόθηκαν από τον κ. Mauritz στον κ. C., τον παραγγελιοδόχο, ή στον οδηγό του φορτηγού, οι οποίοι τα μετέφεραν, εν συνεχεία, στις Κάτω Χώρες και τα παρέδωσαν στην προσφεύγουσα. Η τελευταία διαβίβασε τα εν λόγω αντίτυπα στο τελωνείο λήξης του καθεστώτος με τηλεομοιοτυπία και ταχυδρομικώς.

25 Τα ένδεκα επίμαχα έγγραφα κοινοτικής διαμετακομίσεως σφραγίσθηκαν από τον κ. Mauritz με μια πρωτότυπη σφραγίδα του γερμανικού τελωνείου. Ωστόσο, οι αριθμοί των ως άνω εγγράφων δεν ανευρέθησαν στα μητρώα του γερμανικού τελωνείου. Συγκεκριμένα, οι σφραγίδες που τέθηκαν επί των τελωνειακών εγγράφων και οι αριθμοί του γερμανικού τελωνείου που μνημονεύονται στα εν λόγω έγγραφα δεν έχουν καταχωρισθεί για την εξαγωγή τσιγάρων και για τα σχετικά τελωνειακά έγγραφα T 1, αλλά για άλλα εμπορεύματα και άλλα τελωνειακά έγγραφα. Η έλλειψη αναγραφής των φορτίων τσιγάρων στο μητρώο του τελωνείου του Philippsreut είχε, ιδίως, ως συνέπεια ότι οι γερμανικές αρχές δεν ενημέρωσαν τις τσεχικές τελωνειακές αρχές, κατ' εφαρμογήν του συστήματος αμοιβαίας πληροφόρησης που έχει θεσπισθεί από τον Ιανουάριο του 1994, ότι τα εν λόγω φορτία βρίσκονταν καθ' οδόν προς την Τσεχική Δημοκρατία.

26 Μια έρευνα η οποία διεξήχθη από τις ολλανδικές αρχές, και ιδίως από το Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (υπηρεσία φορολογικών πληροφοριών και ερευνών, στο εξής: FIOD), κατέδειξε, εν συνεχεία, ότι οι προαναφερθέντες τίτλοι μεταφοράς δεν είχαν εκκαθαριστεί ορθώς. Η έκθεση σχετικά με την ως άνω έρευνα έχει ημερομηνία 30 Δεκεμβρίου 1996 (στο εξής: έκθεση του FIOD).

27 Ο Γερμανός τελωνειακός υπάλληλος, ο κ. Mauritz, και ένας Τσέχος πρώην τελωνειακός υπάλληλος, ο κ. Sykora, καταδικάστηκαν στη Γερμανία λόγω, ιδίως, της συμμετοχής τους στη διάπραξη του εγκλήματος της πλαστογραφίας. Δύο άλλα άτομα, οι κ. Chovan και Sanda, καταδικάστηκαν στην Τσεχική Δημοκρατία λόγω της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες λαθρεμπορίου τσιγάρων [απόφαση του Vrchní Soud (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της Πράγας της 30ής Νοεμβρίου 2004]. Οι ολλανδικές αρχές κίνησαν, εις βάρος των κ. Β. και FB., δύο υπαλλήλων της προσφεύγουσας, διαδικασία έρευνας αποσκοπούσα στο να αποδειχθεί η ενδεχόμενη ανάμειξη των υπαλλήλων αυτών στο ως άνω λαθρεμπόριο τσιγάρων. Ωστόσο, η εν λόγω διαδικασία τέθηκε στο αρχείο, χωρίς να δοθεί συνέχεια. Τέλος, οι διεξαχθείσες έρευνες κατέδειξαν ότι η Intertrade και η Ikoma, που εμφαίνονταν ως αγοράστριες στα έγγραφα που αντιστοιχούν στις επίμαχες πράξεις, δεν είχαν καταχωρισθεί στο μητρώο του τοπικού εμπορίου στη Σλοβακία.

Διοικητική διαδικασία

28 Στις 15 Μαρτίου 1995, οι ολλανδικές αρχές απαίτησαν από την προσφεύγουσα ποσό 4 006 168,20 ολλανδικών φιορινιών (NLG) για εισαγωγικούς δασμούς. Οι εν λόγω αρχές θεώρησαν, μεταξύ άλλων, ότι τα επίμαχα εμπορεύματα δεν είχαν προσκομισθεί στο τελωνείο προορισμού και δεν είχαν εκκαθαρισθεί ορθώς. Κατά τις ολλανδικές αρχές, από την ως άνω αφαίρεση από την τελωνειακή επιτήρηση γεννήθηκε τελωνειακή οφειλή κατά την εισαγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 203 του τελωνειακού κώδικα. Η προσφεύγουσα προσέβαλε την απόφαση περί ανακτήσεως ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Κατά τη διαδικασία ενώπιον των ως άνω δικαστηρίων, οι ολλανδικές αρχές μείωσαν σε 2 293 042,50 NLG το ποσό που απαιτείται για εισαγωγικούς δασμούς.

29 Στις 15 Δεκεμβρίου 1997, η προσφεύγουσα υπέβαλε αίτηση διαγραφής των εισαγωγικών δασμών προς τις ολλανδικές τελωνειακές αρχές. Στις 8 Φεβρουαρίου 1999, οι ως άνω αρχές υπέβαλαν αίτηση διαγραφής των εν λόγω δασμών προς την Επιτροπή, χωρίς, ωστόσο, να έχουν δώσει προηγουμένως στην προσφεύγουσα

πρόσβαση στο σύνολο του φακέλου. Στις 10 Μαΐου 1999, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι, δεδομένου ότι η τελευταία δεν είχε λάβει γνώση του συνόλου του φακέλου, η Επιτροπή είχε την πρόθεση να κηρύξει απαράδεκτη την ως άνω αίτηση διαγραφής. Τον Φεβρουάριο του 2000, η προσφεύγουσα είχε, εν τέλει, πρόσβαση στο σύνολο του φακέλου που κατήρτισαν οι ολλανδικές αρχές. Στις 2 Μαΐου 2000, η προσφεύγουσα κοινοποίησε στις εν λόγω αρχές τις παρατηρήσεις της ως προς τον φάκελο.

30 Με επιστολή της 22ας Μαΐου 2000, η οποία παρελήφθη στις 29 Μαΐου 2000, οι ολλανδικές αρχές υπέβαλαν εκ νέου στην Επιτροπή αίτηση διαγραφής των εισαγωγικών δασμών. Η ως άνω αίτηση αποτέλεσε αντικείμενο της διαδικασίας υπ' αριθ. REM 09/00, που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας προσφυγής.

31 Με έγγραφο της 27ης Οκτωβρίου 2000, η Επιτροπή ζήτησε από τις ολλανδικές αρχές την κοινοποίηση συμπληρωματικών πληροφοριακών στοιχείων. Οι απαντήσεις των εν λόγω αρχών στις πέντε ερωτήσεις που έθεσε η Επιτροπή απεστάλησαν σε αυτή με έγγραφο της 23ης Απριλίου 2001, το οποίο πρωτοκολλήθηκε στις 4 Μαΐου 2001.

32 Με έγγραφο της 3ης Απριλίου 2001, η προσφεύγουσα ζήτησε από την Επιτροπή επιβεβαίωση της λήξεως της προθεσμίας των εννέα μηνών που προβλέπεται για την εξέταση της αιτήσεώς της διαγραφής, καθώς και του γεγονότος ότι οι ολλανδικές αρχές επρόκειτο να δώσουν ευνοϊκή απάντηση στην εν λόγω αίτηση. Στις 4 Απριλίου 2001, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι η προθεσμία είχε ανασταλεί λόγω της αιτήσεως για την παροχή συμπληρωματικών πληροφοριακών στοιχείων την οποία είχε απευθύνει η Επιτροπή προς τις ολλανδικές αρχές στις 27 Οκτωβρίου 2000.

33 Με έγγραφο της 23ης Απριλίου 2001, οι ολλανδικές τελωνειακές αρχές ενημέρωσαν την προσφεύγουσα σχετικά με την αναστολή της προθεσμίας και της επισήμαναν ότι, κατά το στάδιο αυτό, δεν μπορούσε να λάβει γνώση των ερωτήσεων που έθεσε η Επιτροπή, αλλά ότι θα μπορούσε να το πράξει στην περίπτωση που η Επιτροπή θα εξέταζε το ενδεχόμενο να απορρίψει την αίτηση.

34 Με έγγραφο της 13ης Ιουνίου 2001, η Επιτροπή ζήτησε από τις ολλανδικές αρχές να της διαβιβάσουν την έκθεση του FIOD. Στις 5 Ιουλίου 2001, οι ολλανδικές αρχές ενημέρωσαν την προσφεύγουσα σχετικά με την εν λόγω δεύτερη αίτηση παροχής συμπληρωματικών πληροφοριακών στοιχείων και σχετικά με τη νέα παράταση της προθεσμίας. Με έγγραφο της 23ης Ιουλίου 2001, το οποίο πρωτοκολλήθηκε στις 2 Αυγούστου 2001, οι ολλανδικές αρχές διαβίβασαν την έκθεση του FIOD στην Επιτροπή.

35 Με έγγραφο της 21ης Σεπτεμβρίου 2001, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι είχε την πρόθεση να λάβει δυσμενή απόφαση ως προς την υποβληθείσα από την προσφεύγουσα αίτηση διαγραφής, διευκρινίζοντας τις αντιρρήσεις της κατά της εν λόγω αιτήσεως. Η Επιτροπή ανέφερε στην προσφεύγουσα ότι είχε τη δυνατότητα, κατά την περίοδο ενός μηνός, να εξετάσει τα μη εμπιστευτικά έγγραφα του φακέλου, ήτοι την αίτηση διαγραφής της 22ας Μαΐου 2000 και τα παραρτήματά της, όπως αυτά είχαν υποβληθεί από τις ολλανδικές αρχές, καθώς και αντίγραφο της εκθέσεως του FIOD.

36 Στις 3 Οκτωβρίου 2001, η προσφεύγουσα επικοινώνησε τηλεφωνικώς με την Επιτροπή και ζήτησε από την τελευταία να έχει πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα του φακέλου. Εν συνεχεία, η προσφεύγουσα υπέβαλε, επίσης, το ως άνω αίτημα στις ολλανδικές αρχές, οι οποίες, με επιστολή της 11ης Οκτωβρίου 2001, απέστειλαν στην προσφεύγουσα την έκθεση του FIOD, την απάντησή τους στην πρώτη αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 27ης Οκτωβρίου 2000, καθώς και τη δεύτερη αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 13ης Ιουνίου 2001 και την απάντησή τους στην τελευταία αίτηση. Στις 12 Οκτωβρίου 2001, η Επιτροπή, σε απάντησή της σε νέα αίτηση που υπέβαλε η προσφεύγουσα την ίδια ημέρα, διαβίβασε στην προσφεύγουσα τον πλήρη κατάλογο των εγγράφων που είχε στη διάθεσή της.

37 Με έγγραφο της 17ης Οκτωβρίου 2001, το οποίο παρελήφθη από την Επιτροπή αυθημερόν, η ενδιαφερομένη έλαβε θέση επί των αντιρρήσεων που διατύπωσε η Επιτροπή.

38 Στις 9 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή προέβη σε διαβούλευση με ομάδα εμπειρογνωμόνων, η οποία απαρτιζόταν από αντιπροσώπους όλων των κρατών μελών που συνέρχονται στο πλαίσιο της επιτροπής του τελωνειακού κώδικα, ως προς την αίτηση των ολλανδικών αρχών.

39 Στις 16 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση REM 09/00, με την οποία κρίθηκε ότι η διαγραφή των εισαγωγικών δασμών δεν ήταν δικαιολογημένη (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση). Στις 14 Δεκεμβρίου 2001, οι ολλανδικές αρχές ενημέρωσαν την προσφεύγουσα ότι η αίτηση διαγραφής είχε απορριφθεί.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

40 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 22 Φεβρουαρίου 2002, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

41 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πρώτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα και κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν γραπτώς σε ορισμένες ερωτήσεις. Οι διάδικοι εκπλήρωσαν τα ως άνω αιτήματα εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

42 Στα δικόγραφά της, η προσφεύγουσα πρότεινε να προσκομίσει λεπτομερή αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη όλων των ισχυρισμών της. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα πρότεινε στο Πρωτοδικείο να εξετάσει υπαλλήλους των ολλανδικών τελωνείων ως μάρτυρες.

43 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 1ης Μαρτίου 2005.

44 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

45 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

46 Η προσφεύγουσα προβάλλει, προς στήριξη της προσφυγής της, πρώτον, έναν λόγο ακυρώσεως που αντλείται από παραβάσεις της διαδικασίας διαγραφής των εισαγωγικών δασμών και από παραβίαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου· δεύτερον, έναν λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την έλλειψη πρόδηλης αμέλειας, κατά την έννοια του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα και του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής, και, τρίτον, έναν λόγω ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα προέβαλε έναν τέταρτο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από την ανυπαρξία της τελωνειακής οφειλής, της οποίας η αίτηση διαγραφής απερρίφθη με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παραβάσεις της διαδικασίας διαγραφής των εισαγωγικών δασμών και από παραβίαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου

47 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, δυνάμει του άρθρου 907 του κανονισμού εφαρμογής, η απόφαση της Επιτροπής πρέπει να λαμβάνεται εντός προθεσμίας εννέα μηνών από την ημερομηνία διαβιβάσεως του φακέλου από τις εθνικές αρχές, ενώ η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μόνον λόγω αιτήσεως συμπληρωματικών πληροφοριών προς τις εθνικές αρχές και λόγω της διαβιβάσεως των αντιρρήσεων της Επιτροπής στον αιτούντα.

48 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ως άνω προθεσμία δεν τηρήθηκε εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα αμφισβητεί το κύρος των παρατάσεων της εν λόγω προθεσμίας, οι οποίες χορηγήθηκαν εν προκειμένω. Έτσι, η προσφεύγουσα επισημαίνει, πρώτον, ότι η Επιτροπή παρέλειψε να την ενημερώσει σχετικά με την παράταση της προθεσμίας και ότι η Επιτροπή, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, παραβίασε την αρχή της ασφαλείας δικαίου· δεύτερον, ότι η Επιτροπή δεν της παρέσχε τη δυνατότητα να λάβει γνώση, εγκαίρως, των αιτήσεων συμπληρωματικών πληροφοριών και των αντίστοιχων απαντήσεων· τρίτον, ότι η Επιτροπή έδωσε εκπροθέσμως στην προσφεύγουσα πρόσβαση στο σύνολο του φακέλου· τέταρτον, ότι τα χρονικά διαστήματα που διέρρευσαν μεταξύ της αποστολής των απαντήσεων των ολλανδικών αρχών και της παραλαβής των εν λόγω απαντήσεων από την Επιτροπή ήσαν υπερβολικά και, πέμπτον, ότι ο χρόνος που χρειάστηκαν οι ως άνω αρχές για να προβούν στη διαβίβαση της εκθέσεως του FIOD δεν είναι δικαιολογημένος. Η προσφεύγουσα προβάλλει, έκτον, μια αιτίαση που αντλείται από την καθυστέρηση της επεξεργασίας της αιτήσεως διαγραφής.

49 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τήρησε την προθεσμία των εννέα μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 907 του κανονισμού εφαρμογής και ότι η διοικητική διαδικασία δεν πάσχει πλημμέλειες.

1. Ως προς την αιτίαση περί ελλείψεως ενημερώσεως για την παράταση της προθεσμίας και περί παραβιάσεως της αρχής της ασφαλείας δικαίου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

50 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέλειψε να την ενημερώσει εγκαίρως σχετικά με τη διατύπωση των δύο αιτήσεων συμπληρωματικών πληροφοριών που απηύθυνε στις ολλανδικές αρχές και, επομένως, σχετικά με την παράταση της τασσόμενης προθεσμίας για την έκδοση της αποφάσεως.

51 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, δεδομένου ότι η τασσόμενη προθεσμία για την έκδοση της αποφάσεως εξυπηρετεί πρωτίστως τα συμφέροντα και τα δικαιώματα του αιτούντος τη διαγραφή, καμία αναστολή της εν λόγω προθεσμίας δεν μπορεί να λάβει χώρα χωρίς άμεση ενημέρωση του ως άνω αιτούντος σχετικά με την αναστολή και τις περιστάσεις που δικαιολογούν την εν λόγω αναστολή. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η προθεσμία των εννέα μηνών που προβλέπεται κατά τρόπο σαφή και ακριβή από το άρθρο 907, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού εφαρμογής αποσκοπεί στο να διασφαλισθεί η νομική θέση του αιτούντος τη διαγραφή και υποστηρίζει ότι, εκτός αν πληροφορείτο σχετικά με μια έγκυρη παράταση, μπορούσε να έχει, μετά την παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας, βεβαιότητα ως προς την αποδοχή της διαγραφής. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, δεδομένου ότι δεν έλαβε καμία ειδοποίηση εκ μέρους της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της ως άνω προθεσμίας, θεώρησε ότι η Επιτροπή είχε παραιτηθεί από τη λήψη αποφάσεως. Επομένως, η μεταγενέστερη έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως παραβίασε την αρχή της ασφαλείας δικαίου, η οποία αποβλέπει στο να εξασφαλίζει το προβλέψιμο των καταστάσεων και των εννόμων σχέσεων που διέπει το κοινοτικό δίκαιο (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Φεβρουαρίου 1996, C-63/93, Duff κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-569, σκέψη 20).

52 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι τα άρθρα 905 επ. του κανονισμού εφαρμογής προβλέπουν, με σαφείς όρους, ότι η διαδικασία διαγραφής για λόγους επιεικείας μπορεί να παραταθεί και υποστηρίζει ότι καμία διάταξη του εν λόγω κανονισμού δεν της επιβάλλει να ενημερώνει τον αιτούντα τη διαγραφή για τις σχετικές αιτήσεις συμπληρωματικών πληροφοριών και, ως εκ τούτου, για την παράταση της

προθεσμίας. Επομένως, το άρθρο 907 του κανονισμού εφαρμογής δεν παρέχει στον ενδιαφερόμενο καμία βεβαιότητα ότι θα μπορέσει να επιτύχει την έκδοση αποφάσεως εντός των εννέα μηνών που έπονται της παραλαβής του φακέλου του. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να επικαλεσθεί την έλλειψη ενημερώσεως, επί εννέα μήνες, εκ μέρους των ολλανδικών αρχών ή της Επιτροπής, προκειμένου να θεωρήσει ότι η πρόθεσμία είχε λήξει και, ως εκ τούτου, να προεξοφλήσει, δυνάμει του άρθρου 909 του κανονισμού εφαρμογής, ότι θα δοθεί ευνοϊκή συνέχεια στην αίτησή της διαγραφής.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

53 Κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ασφαλείας δικαίου επιβάλλει όπως οι κανόνες δικαίου είναι σαφείς και επακριβείς και αποβλέπει στο να εξασφαλίζει το προβλέψιμο των καταστάσεων και των εννόμων σχέσεων τις οποίες διέπει το κοινοτικό δίκαιο (απόφαση Duff κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 20, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Οκτωβρίου 1997, Τ-229/94, Deutsche Bahn κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1689, σκέψη 113).

54 Το άρθρο 907, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού εφαρμογής ορίζει ότι η απόφαση της Επιτροπής πρέπει να λαμβάνεται εντός προθεσμίας εννέα μηνών από την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή του φακέλου της αιτήσεως διαγραφής. Ωστόσο, η ως άνω διάταξη προβλέπει, επίσης, ότι, όταν η Επιτροπή υποχρεώνεται να ζητήσει από το κράτος μέλος συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία για να μπορέσει να αποφανθεί, η προθεσμία των εννέα μηνών παρατείνεται κατά το διάστημα που μεσολάβησε από την ημερομηνία αποστολής από την Επιτροπή της ως άνω αιτήσεως μέχρι την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή της απαντήσεως των εθνικών αρχών.

55 Από το προαναφερθέν άρθρο 907 προκύπτει απερίφραστα ότι η προθεσμία που διαθέτει η Επιτροπή για την έκδοση της αποφάσεώς της μπορεί να παραταθεί. Επομένως, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η διαδικασία μπορούσε να αναβληθεί. Επιπλέον, ούτε ο τελωνειακός κώδικας ούτε ο κανονισμός εφαρμογής προβλέπουν ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να ενημερώνεται αμέσως σχετικά με τη διατύπωση, από την Επιτροπή, αιτήσεων συμπληρωματικών πληροφοριακών

στοιχείων που απευθύνονται στις εθνικές αρχές. Ειδικότερα, μια τέτοια υποχρέωση δεν απορρέει από το άρθρο 905, παράγραφος 2, και από το άρθρο 906 α του κανονισμού εφαρμογής (βλ. σκέψεις 61 και 62 κατωτέρω). Επομένως, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να έχει τη βεβαιότητα ότι, λόγω του γεγονότος και μόνον ότι παρήλθε η προθεσμία των εννέα μηνών, η αίτηση διαγραφής είχε γίνει δεκτή, ακόμη και αν η προσφεύγουσα δεν είχε ενημερωθεί σχετικά με την παράταση της εν λόγω προθεσμίας. Τέλος, πρέπει να υπομνησθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, κατόπιν του εγγράφου της προσφεύγουσας της 3ης Απριλίου 2001, η Επιτροπή ενημέρωσε αμέσως την τελευταία, στις 4 Απριλίου 2001, σχετικά με την αναστολή της προθεσμίας.

56 Συνεπώς, η ως άνω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

2. Ως προς την αιτίαση περί της μη έγκαιρης διαβιβάσεως των αιτήσεων συμπληρωματικών πληροφοριών

— Επιχειρήματα των διαδίκων

57 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέλειψε να της δώσει τη δυνατότητα να λάβει γνώση των αιτήσεων συμπληρωματικών πληροφοριακών στοιχείων που απηύθυνε στις εθνικές αρχές και των αντίστοιχων απαντήσεων. Έτσι, η προσφεύγουσα ενημερώθηκε σχετικά με την αίτηση της 27ης Οκτωβρίου 2000 μόλις στις 4 Απριλίου 2001, κατόπιν του εγγράφου που απηύθυνε στην Επιτροπή στις 3 Απριλίου 2001. Ομοίως, η προσφεύγουσα ενημερώθηκε μόλις στις 5 Ιουλίου 2001, από τις ολλανδικές αρχές, ότι η Επιτροπή είχε ζητήσει, στις 13 Ιουνίου 2001, νέες πληροφορίες. Επιπλέον, η Επιτροπή της παρέσχε πρόσβαση στο περιεχόμενο των ως άνω αιτήσεων πληροφοριών, καθώς και στις απαντήσεις των ολλανδικών αρχών, μόλις στις 11 Οκτωβρίου 2001.

58 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 905, παράγραφος 2, και από το άρθρο 906 α του κανονισμού εφαρμογής, καθώς και από την αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως, ο αιτών πρέπει να ενημερώνεται ανά πάσα στιγμή σχετικά με την εξέλιξη της διαδικασίας διαγραφής και πρέπει να έχει πρόσβαση στο περιεχόμενο των ανταλλασσομένων εγγράφων μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών αρχών κατά το χρονικό σημείο της διατυπώσεως των αιτήσεων πληροφοριών ή της διαβιβάσεως των απαντήσεων.

59 Επομένως, η έγκαιρη πρόσβαση στα έγγραφα του φακέλου δεν μπορεί να περιορίζεται στα στάδια της προετοιμασίας του φακέλου από τις εθνικές αρχές και της διαβιβάσεως, από την Επιτροπή, της δυσμενούς προκαταρκτικής θέσεώς της ως προς τη διαγραφή. Συγκεκριμένα, πρώτον, αν ο αιτών μπορούσε να γνωστοποιήσει τη γνώμη του μόνον ως προς τα έγγραφα του φακέλου που διαβιβάστηκαν αρχικώς στην Επιτροπή, τα δικαιώματά του θα εξηρτώντο από τον πλήρη χαρακτήρα του φακέλου που απέστειλαν οι εθνικές αρχές, πράγμα που θα ενείχε τον κίνδυνο να δώσει λαβή για καταχρήσεις εκ μέρους των εν λόγω αρχών, ενδεχομένως σε συνεννόηση με την Επιτροπή. Συναφώς, η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι ο φάκελος που κοινοποίησαν οι ολλανδικές αρχές στην Επιτροπή ήταν ατελής, καθόσον η Επιτροπή υποχρεώθηκε να ζητήσει, σε δύο περιπτώσεις, συμπληρωματικές πληροφορίες. Δεύτερον, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι δεν αρκεί το ότι είχε τη δυνατότητα να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της επί του φακέλου όταν η Επιτροπή είχε ήδη λάβει προσωρινή απόφαση επί της αιτήσεως διαγραφής, δεδομένου ότι τα δικαιώματά της θα είχαν γίνει σεβαστά μόνον αν είχε μπορέσει να προβάλει εγκαίρως την άποψή της.

60 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, ναι μεν οφείλει να εξασφαλίζει ότι ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματά του άμυνας προτού λάβει την απόφασή της, πλην όμως ουδόλως υποχρεούται να τον ενημερώνει διαρκώς ως προς όλα τα προγενέστερα στάδια της εκδόσεως της αποφάσεώς της. Ωστόσο, η Επιτροπή αναφέρει ότι, όταν, όπως εν προκειμένω, ο αιτών ζητήσει να ενημερωθεί, η Επιτροπή τον ενημερώνει σχετικά με την πρόοδο της εξετάσεως της αιτήσεως που υποβλήθηκε εξ ονόματός του.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

61 Το άρθρο 905, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού εφαρμογής προβλέπει ότι ο φάκελος που υποβάλλεται στην Επιτροπή από τις εθνικές αρχές πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για μια πλήρη εξέταση της υποβαλλόμενης περίπτωσης και πρέπει, εξάλλου, να περιλαμβάνει δήλωση που υπογράφεται από τον αιτούντα την επιστροφή ή διαγραφή, η οποία να βεβαιώνει το γεγονός ότι έλαβε γνώση του φακέλου και να αναφέρει είτε ότι δεν έχει τίποτε άλλο να προσθέσει είτε κάθε άλλο συμπληρωματικό στοιχείο που κατά την κρίση του είναι σημαντικό να περιληφθεί. Ο μηχανισμός αυτός επιτρέπει στον επιχειρηματία που ζητεί τη διαγραφή, και ο οποίος δεν συμμετέσχε κατ' ανάγκην στην κατάρτιση του φακέλου από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, να ασκεί αποτελεσματικά το δικαίωμα ακροάσεως κατά το πρώτο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, που διεξάγεται σε εθνικό επίπεδο (απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Ιανουαρίου 2000, Τ-290/97, Mehibas Dordtselaan κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-15, σκέψη 44). Η ως άνω διάταξη δεν μπορεί να θεμελιώσει υποχρέωση ενημερώσεως του ενδιαφερομένου και άμεσης γνωστοποιήσεως σ' αυτόν των αιτήσεων πληροφοριών που απευθύνει η Επιτροπή στις εθνικές αρχές κατά τη διάρκεια του δευτέρου σταδίου της διαδικασίας, που διεξάγεται ενώπιον της Επιτροπής. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, σε αντίθεση με ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το γεγονός ότι η Επιτροπή θεωρεί χρήσιμο να ζητήσει πληροφορίες δεν σημαίνει ότι ο φάκελος είναι ατελής, αλλά απλώς ότι η Επιτροπή θεωρεί ενδεδειγμένη την προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων προκειμένου, όπως μνημονεύεται στο άρθρο 905, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού εφαρμογής, να αποφανθεί με πλήρη γνώση της κατάστασης στην εκάστοτε περίπτωση.

62 Το άρθρο 906 α του κανονισμού εφαρμογής ορίζει ότι, ανά πάσα στιγμή κατά την εφαρμογή της διαδικασίας, όταν η Επιτροπή προτίθεται να λάβει αρνητική απόφαση για τον αιτούντα τη διαγραφή, οφείλει να του κοινοποιεί τις αντιρρήσεις της γραπτώς, καθώς και όλα τα έγγραφα στα οποία βασίζει τις εν λόγω αντιρρήσεις. Όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της εν λόγω διατάξεως, η ως άνω υποχρέωση ενημερώσεως και γνωστοποιήσεως γεννάται μόνον κατά το χρονικό σημείο που η Επιτροπή, μετά την εξέταση της αιτήσεως διαγραφής, καταλήγει σε δυσμενές προκαταρκτικό συμπέρασμα ως προς την εν λόγω αίτηση. Κατά συνέπεια, από τη διάταξη αυτή δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή οφείλει να κρατά διαρκώς ενήμερο τον ενδιαφερόμενο ως προς την εξέλιξη της διαδικασίας.

63 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η τελωνειακή νομοθεσία δεν προβλέπει ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να ενημερώνεται αμελλητί ως προς τη διατύπωση, από την Επιτροπή, αιτήσεων συμπληρωματικών πληροφοριακών στοιχείων που απευθύνονται στις εθνικές αρχές, καθώς και ως προς τις απαντήσεις των ως άνω αρχών, ούτε ότι πρέπει να γνωστοποιείται αμέσως στον ενδιαφερόμενο το περιεχόμενο των εν λόγω ανταλλαγών.

64 Ως εκ περισσού, πρέπει να επισημανθεί ότι, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα είχε επαρκή πληροφόρηση, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ως προς τις εν λόγω αιτήσεις συμπληρωματικών πληροφοριακών στοιχείων και διέθετε τη δυνατότητα να γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή της. Έτσι, όσον αφορά την πρώτη αίτηση πληροφοριών, με ημερομηνία 27 Οκτωβρίου 2000, η προσφεύγουσα έλαβε γνώση της εν λόγω αιτήσεως στις 4 Απριλίου 2001· η απάντηση των ολλανδικών αρχών εστάλη στην Επιτροπή στις 23 Απριλίου 2001. Όσον αφορά τη δεύτερη αίτηση, με ημερομηνία 13 Ιουνίου 2001, η προσφεύγουσα ενημερώθηκε σχετικά με την εν λόγω αίτηση στις 5 Ιουλίου 2001· οι ολλανδικές αρχές απάντησαν στην αίτηση αυτή στις 23 Ιουλίου 2001. Η προσφεύγουσα έλαβε γνώση του περιεχομένου των ως άνω αιτήσεων και των απαντήσεων που δόθηκαν στις 11 Οκτωβρίου 2001 και έλαβε θέση επί των αντιρρήσεων της Επιτροπής στις 17 Οκτωβρίου 2001, πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, στις 16 Νοεμβρίου 2001.

65 Συνεπώς, η ως άνω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

3. Ως προς τις αιτιάσεις περί όψιμης και ατελούς προσβάσεως στον φάκελο

— Επιχειρήματα των διαδίκων

66 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή, κοινοποιώντας στην προσφεύγουσα, με έγγραφο της 21ης Σεπτεμβρίου 2001, τις αντιρρήσεις της ως προς τη διαγραφή,

στην πραγματικότητα δεν της διαβίβασε όλα τα έγγραφα επί των οποίων στηρίζονταν οι εν λόγω αντιρρήσεις. Η ως άνω παράλειψη διαβιβάσεως των εν λόγω εγγράφων συνιστά παράβαση του άρθρου 906 α του κανονισμού εφαρμογής. Επομένως, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η προθεσμία για την έκδοση αποφάσεως δεν ανεστάλη, καθόσον δεν ήταν δυνατόν να εφαρμοσθεί πλήρως υπέρ της προσφεύγουσας η αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως. Τέλος, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι το γεγονός ότι οι ολλανδικές αρχές της κοινοποίησαν, στις 11 Οκτωβρίου 2001, ένα τμήμα της αλληλογραφίας τους με την Επιτροπή δεν αρκεί για να εξασφαλισθεί, εν προκειμένω, η τήρηση της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι, με την ευκαιρία αυτή, οι ολλανδικές αρχές δεν της διαβίβασαν την πρώτη αίτηση συμπληρωματικών πληροφοριών της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 2000.

67 Επικουρικώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, έστω και αν η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να της διαβιβάσει, στην πραγματικότητα, τα έγγραφα του φακέλου, η προσφεύγουσα είχε, εν πάση περιπτώσει, δικαίωμα να έχει πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα που περιέχονται στον ως άνω φάκελο, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων που η Επιτροπή δεν θεωρούσε ότι ασκούν επιρροή. Πάντως, η Επιτροπή χορήγησε στην προσφεύγουσα πλήρη πρόσβαση στον φάκελο μόλις στις 12 Οκτωβρίου 2001, ημερομηνία κατά την οποία η προσφεύγουσα έλαβε γνώση του καταλόγου που απαριθμούσε όλα τα έγγραφα στα οποία η προσφεύγουσα μπορούσε να απαιτήσει να έχει πρόσβαση.

68 Η προσφεύγουσα επισημαίνει, επίσης, ότι, όπως προκύπτει από το έγγραφο που της απέστειλαν οι ολλανδικές αρχές στις 23 Απριλίου 2001, η Επιτροπή έθεσε προφορικώς στις εν λόγω αρχές ερωτήσεις που αφορούσαν την επίμαχη αίτηση, κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής του τελωνειακού κώδικα στις 20 Σεπτεμβρίου 2000. Πάντως, ορισμένες από τις ως άνω ερωτήσεις και τις απαντήσεις που δόθηκαν σε αυτές δεν καταγράφηκαν, οπότε η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να λάβει γνώση των εν λόγω ερωτήσεων και απαντήσεων ούτε να διατυπώσει παρατηρήσεις επ' αυτών. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι η Επιτροπή, μη παρέχοντας στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της κατά τη συνεδρίαση της ομάδας εμπειρογνωμόνων που απαρτίζεται από αντιπροσώπους όλων των κρατών μελών που συνήλθαν στις 9 Νοεμβρίου 2001 στο πλαίσιο της επιτροπής του τελωνειακού κώδικα για την εξέταση της επίμαχης αιτήσεως διαγραφής, μη ενημερώνοντας την προσφεύγουσα σχετικά με το περιεχόμενο της συζητήσεως και μη κοινοποιώντας στην προσφεύγουσα τη γνώμη που διατύπωσε η επιτροπή ή τα πρακτικά της συνεδριάσεως, προσέβαλε, επίσης, τα δικαιώματα άμυνας.

69 Τέλος, η προσφεύγουσα αντιτάσσει ότι οι ολλανδικές αρχές δεν μπορούσαν να προσκομίσουν, χωρίς την έγκρισή της, πρακτικά τα οποία συντάχθηκαν στο πλαίσιο μιας έρευνας ποινικού χαρακτήρα, καθόσον τούτο θα ήταν αντίθετο προς την αρχή της ορθής διεξαγωγής της διαδικασίας.

70 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι όλα τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων στηρίχθηκε η απόφασή της περί απορρίψεως περιλαμβάνονταν ήδη στον φάκελο που παρέλαβε από την ολλανδική διοίκηση στις 22 Μαΐου 2000, στον οποίο η προσφεύγουσα είχε πρόσβαση. Επιπλέον, η προσφεύγουσα είχε τη δυνατότητα να λάβει γνώση του συνόλου του φακέλου από τις 21 Σεπτεμβρίου 2001, αλλά ο δικηγόρος της δεν επιθυμούσε, ωστόσο, να λάβει υπόψη τη δυνατότητα αυτή πριν να έχει στην κατοχή του τον εξαντλητικό κατάλογο των εγγράφων που περιελάμβανε ο ως άνω φάκελος. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ένα τέτοιο αίτημα είναι ασύνηθες και δεν στηρίζεται σε καμία διάταξη της κοινοτικής τελωνειακής νομοθεσίας, ενώ το άρθρο 906 α του κανονισμού εφαρμογής υποχρεώνει μόνον την Επιτροπή να επιτρέπει στον αιτούντα να έχει πρόσβαση στα έγγραφα επί των οποίων στηρίζει τις αντιρρήσεις της. Συγκεκριμένα, η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας προϋποθέτει μόνον τη δυνατότητα του ενδιαφερομένου να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή του επί των εις βάρος του στοιχείων τα οποία λαμβάνει υπόψη της η Επιτροπή προς στήριξη της αποφάσεώς της επί της αιτήσεως διαγραφής, αλλά δεν επιβάλλει, επομένως, στην Επιτροπή υποχρέωση να παράσχει, με δική της πρωτοβουλία, τη δυνατότητα προσβάσεως στο σύνολο των εγγράφων που συνδέονται ενδεχομένως με τη συγκεκριμένη υπόθεση. Επομένως, εναπόκειται στον ενδιαφερόμενο να ζητήσει πρόσβαση στα έγγραφα που θεωρεί αναγκαία, λαμβανομένου υπόψη ότι τα θεσμικά όργανα δεν έχουν την υποχρέωση να παρέχουν αυτοβούλως δυνατότητα προσβάσεως στο σύνολο των εγγράφων που εμπίπτουν στο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται μια υπόθεση (απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 2002, Τ-205/99, Hyper κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3141, σκέψεις 63 και 64).

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

71 Όσον αφορά την αιτίαση της προσφεύγουσας που αντλείται από το ότι η Επιτροπή, αποστέλλοντας στην προσφεύγουσα τις αντιρρήσεις της επί της αιτήσεως διαγραφής, στην πραγματικότητα δεν της διαβίβασε τα έγγραφα επί των οποίων

στηρίζονταν οι εν λόγω αντιρρήσεις, περιοριζόμενη να ενημερώσει την προσφεύγουσα σχετικά με την ύπαρξη των εγγράφων στα οποία μπορούσε να έχει πρόσβαση, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι το άρθρο 906 α του κανονισμού εφαρμογής προβλέπει μόνον την υποχρέωση της Επιτροπής να ανακοινώνει στον αιτούντα τη διαγραφή όλα τα έγγραφα στα οποία βασίζει τις αντιρρήσεις της. Πάντως, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η Επιτροπή, θέτοντας στη διάθεση της προσφεύγουσας τα έγγραφα του φακέλου, εκπλήρωσε επαρκώς την ως άνω υποχρέωση (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, Τ-36/91, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1847, σκέψη 99).

72 Όσον αφορά το ζήτημα ποια είναι τα έγγραφα τα οποία αποτελούν μέρος του φακέλου και στα οποία ο αιτών πρέπει να μπορεί να έχει πρόσβαση, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να δεχθεί τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι οφείλει μόνον να ανακοινώνει, με δική της πρωτοβουλία, τα έγγραφα που χρησιμοποίησε για να τεκμηριώσει τις αντιρρήσεις της. Καίτοι είναι αληθές ότι το άρθρο 906 α του κανονισμού εφαρμογής απαιτεί μόνον να ανακοινώνει η Επιτροπή τα έγγραφα στα οποία βασίζει τις αντιρρήσεις της, γεγονός παραμένει ότι η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας έχει διευρύνει το περιεχόμενο των υποχρεώσεων που επιβάλλει η διάταξη αυτή στην Επιτροπή. Συγκεκριμένα, δυνάμει της ως άνω αρχής, δεν είναι δυνατόν να εναπόκειται μόνον στην Επιτροπή να αποφασίζει ποια είναι τα έγγραφα τα οποία είναι χρήσιμα στον ενδιαφερόμενο για τους σκοπούς της διαδικασίας διαγραφής. Ο διοικητικός φάκελος μπορεί να περιλαμβάνει έγγραφα που περιέχουν ευνοϊκά στοιχεία για τη διαγραφή, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον ενδιαφερόμενο προς στήριξη της αιτήσεώς του, έστω και αν η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε τα εν λόγω έγγραφα. Επομένως, ο αιτών πρέπει να μπορεί να έχει πρόσβαση σε όλα τα μη εμπιστευτικά έγγραφα που περιέχονται στον φάκελο, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν χρησιμοποιήθηκαν προς στήριξη των αντιρρήσεων της Επιτροπής (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 19ης Φεβρουαρίου 1998, Τ-42/96, Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-401, σκέψη 81, και της 17ης Σεπτεμβρίου 1998, Τ-50/96, Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3773, σκέψη 64).

73 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, στο πεδίο του δικαίου του ανταγωνισμού, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η Επιτροπή οφείλει να παρέχει πρόσβαση στο σύνολο του φακέλου της εξετάσεως, συμπεριλαμβανομένων τόσο των στοιχείων που έχουν προσκομισθεί προς απόδειξη της κατηγορίας όσο και εκείνων που έχουν προσκομισθεί προς απόκρουση της κατηγορίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Μαΐου 1999, Τ-175/95, BASF κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1581, σκέψη 45), έστω και ελλείψει ρητής αιτήσεως του ενδιαφερομένου (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, Τ-191/98, Τ-212/98, έως Τ-214/98,

Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3275, σκέψεις 335 έως 340). Η ως άνω νομολογία έχει εφαρμογή εν προκειμένω (αποφάσεις Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 80, και Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 63). Η υποχρέωση αυτή συνάδει, επίσης, προς την εξέλιξη της νομολογίας που αφορά τη ρήτρα τελωνειακής επιεικείας, η οποία αποσκοπεί στο να διασφαλισθεί πλήρως ο χαρακτήρας της κατ' αντιπαράθεση διαδικασίας όσον αφορά τη διαδικασία διαγραφής ή επιστροφής εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών, εξασφαλιζομένου, επιπλέον, του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας. Τέλος, πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 906 α του κανονισμού εφαρμογής, ο αιτών διαθέτει μόνον έναν μήνα για να εκφράσει γραπτώς την άποψή του επί των αντιρρήσεων της Επιτροπής. Πάντως, αν απαιτείτο από τον αιτούντα να υποβάλει ρητή αίτηση προσβάσεως σε όλα τα έγγραφα του φακέλου, τούτο θα ενείχε κατ' ανάγκην τον κίνδυνο να συντομευθεί σημαντικά η προθεσμία που διαθέτει ο αιτών για να προετοιμάσει και να προβάλει τις παρατηρήσεις του.

74 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή οφείλει να παρέχει στον αιτούντα, κατά το χρονικό σημείο της διαβιβάσεως των αντιρρήσεών της, τη δυνατότητα να προβαίνει σε εξέταση όλων των εγγράφων που ενδέχεται να είναι ουσιώδη για την υποστήριξη της αιτήσεως διαγραφής ή επιστροφής και ότι, προς τούτο, η Επιτροπή οφείλει να παρέχει στον αιτούντα, τουλάχιστον, έναν εξαντλητικό κατάλογο των μη εμπιστευτικών εγγράφων του φακέλου, που να περιέχει αρκούντως ακριβείς πληροφορίες ώστε να επιτραπεί στον αιτούντα να προσδιορίσει, με πλήρη επίγνωση της καταστάσεως, αν τα έγγραφα που περιγράφηκαν ενδέχεται να του είναι χρήσιμα.

75 Όσον αφορά την αιτίαση της προσφεύγουσας περί όψιμης και ατελούς προσβάσεως στον φάκελο, πρέπει να επισημανθεί ότι, με έγγραφο της 21ης Σεπτεμβρίου 2001, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα, κατά την ανακοίνωση των αντιρρήσεών της, ότι μπορούσε να λάβει γνώση της αιτήσεως διαγραφής και των παραρτημάτων της, όπως αυτά είχαν υποβληθεί από τις ολλανδικές αρχές, καθώς και ενός αντιγράφου της εκθέσεως του FIOD. Στις 3 Οκτωβρίου 2001, η προσφεύγουσα ζήτησε να της χορηγηθεί πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα του φακέλου. Στις 12 Οκτωβρίου 2001, η Επιτροπή της διαβίβασε πλήρη κατάλογο των εγγράφων που είχε στη διάθεσή της.

76 Πάντως, καίτοι η Επιτροπή δεν ανακοίνωσε ευθύς εξ αρχής στην προσφεύγουσα, κατά τη διαβίβαση της ανακοινώσεως των αντιρρήσεών της, όλα τα έγγραφα του

φακέλου, επιβάλλεται το συμπέρασμα, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της προκειμένης περιπτώσεως, ότι η παράλειψη αυτή δεν επηρέασε αρνητικά τα δικαιώματα άμυνας. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τον φάκελο και όπως αναγνώρισε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, στις 21 Σεπτεμβρίου 2001 η προσφεύγουσα είχε ήδη λάβει γνώση της υπάρξεως όλων των εγγράφων που αποτελούσαν μέρος του διοικητικού φακέλου της Επιτροπής και είχε, επίσης, λάβει γνώση του περιεχομένου όλων αυτών των εγγράφων πλην τεσσάρων, ήτοι των δύο αιτήσεων πληροφοριών που απηύθυνε η Επιτροπή στις ολλανδικές αρχές και των απαντήσεων στις εν λόγω αιτήσεις. Πάντως, η προσφεύγουσα ζήτησε να συμβουλευθεί τα τελευταία αυτά έγγραφα στις 21 Σεπτεμβρίου 2001. Επιπλέον, με έγγραφο της 11ης Οκτωβρίου 2001 των ολλανδικών αρχών, η προσφεύγουσα έλαβε τη δεύτερη αίτηση πληροφοριών της Επιτροπής, που έφερε ημερομηνία 13 Ιουνίου 2001, την απάντηση των ολλανδικών αρχών της 23ης Απριλίου 2001 στην πρώτη αίτηση πληροφοριών, η οποία αναπαρήγαγε πλήρως τις ερωτήσεις που έθεσε η Επιτροπή στις 27 Οκτωβρίου 2000, και την απάντηση των ιδίων αρχών της 23ης Ιουλίου 2001 στη δεύτερη αίτηση πληροφοριών, η οποία περιελάμβανε την έκθεση του FIOD.

77 Ωστόσο, η προσφεύγουσα υποστήριξε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι δεν είχε λάβει γνώση του περιεχομένου δύο εγγράφων τα οποία είναι, επίσης, σχετικά με την ως άνω διαδικασία: ενός εγγράφου που απηύθυνε η Επιτροπή στις ολλανδικές αρχές, με το οποίο ενημέρωσε τις εν λόγω αρχές ότι η αίτηση διαγραφής που υπέβαλαν στις 8 Φεβρουαρίου 1999 δεν ήταν παραδεκτή, και της γνώμης ή των πρακτικών της ομάδας εμπειρογνωμόνων που απαρτίζεται από αντιπροσώπους όλων των κρατών μελών που συνέρχονται στο πλαίσιο της επιτροπής του τελωνειακού κώδικα, με την οποία διαβουλεύθηκε η Επιτροπή στις 9 Νοεμβρίου 2001 επί της αιτήσεως των ολλανδικών αρχών της 22ας Μαΐου 2000.

78 Όσον αφορά, πρώτον, το έγγραφο που απηύθυνε η Επιτροπή στις ολλανδικές αρχές, πρέπει να υπομνησθεί ότι το εν λόγω έγγραφο είχε ως αντικείμενο να ενημερωθούν οι τελευταίες ότι η αίτηση διαγραφής που είχαν υποβάλει στις 8 Φεβρουαρίου 1999 δεν ήταν παραδεκτή, διότι η προσφεύγουσα δεν είχε την ευκαιρία να έχει πρόσβαση, προηγουμένως, στο σύνολο του φακέλου που είχαν καταρτίσει οι ως άνω αρχές. Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στις 10 Μαΐου 1999, η ίδια η Επιτροπή είχε ενημερώσει την προσφεύγουσα ότι είχε την πρόθεση να κηρύξει απαράδεκτη την ως άνω αίτηση διαγραφής για τον λόγο αυτό.

79 Όσον αφορά, δεύτερον, τις εργασίες της ομάδας εμπειρογνωμόνων που απαρτίζεται από αντιπροσώπους όλων των κρατών μελών που συνέρχονται στο πλαίσιο της επιτροπής του τελωνειακού κώδικα, με την οποία διαβουλεύθηκε η Επιτροπή στις 9 Νοεμβρίου 2001, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή, μη παρέχοντας στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υποβάλει παρατηρήσεις κατά την ως άνω συνεδρίαση και μη ενημερώνοντας την προσφεύγουσα σχετικά με το περιεχόμενο και το αποτέλεσμα της εν λόγω συνεδριάσεως, προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός εφαρμογής δεν προβλέπει τη συμμετοχή του αιτούντος τη διαγραφή στις εργασίες της επιτροπής του τελωνειακού κώδικα ούτε την υποχρέωση να ενημερώνεται ο αιτών ως προς τη γνώμη της τελευταίας. Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι η διαβούλευση με την ως άνω ομάδα αποτελεί το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας διαγραφής πριν από την έκδοση, εκ μέρους της Επιτροπής, της οριστικής αποφάσεώς της. Η εν λόγω διαβούλευση πρέπει να λαμβάνει χώρα αφού ο αιτών τη διαγραφή είχε την ευκαιρία να αποκτήσει πρόσβαση στον φάκελο και να προβάλει τις παρατηρήσεις του, δεδομένου ότι η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της βάσει των αιτιάσεων και των εγγράφων του φακέλου που είναι ήδη γνωστά στον αιτούντα. Ομοίως, όσον αφορά την αιτίαση της προσφεύγουσας ότι δεν μπόρεσε να λάβει γνώση ορισμένων προφορικών ανταλλαγών απόψεων μεταξύ της Επιτροπής και των ολλανδικών αρχών κατά τη διάρκεια μιας προγενέστερης συνεδριάσεως της επιτροπής του τελωνειακού κώδικα, εκείνης της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί, εξάλλου, να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, τίποτε στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν επιτρέπει να συναχθεί ότι η Επιτροπή στήριξε την απόφασή της περί απορρίψεως σε στοιχεία τα οποία δεν περιλαμβάνονταν στα έγγραφα του διοικητικού φακέλου.

80 Επομένως, η Επιτροπή δεν προσέβαλε το δικαίωμα προσβάσεως της προσφεύγουσας στον φάκελο.

81 Τέλος, όσον αφορά την αιτίαση περί διαβιβάσεως της εκθέσεως του FIOD στην Επιτροπή χωρίς προηγούμενη έγκριση εκ μέρους της προσφεύγουσας, αρκεί η διαπίστωση ότι η ίδια η προσφεύγουσα, επ' ευκαιρία του ελέγχου του φακέλου που είχαν καταρτίσει οι ολλανδικές αρχές, κατήγγειλε, με το από 2 Μαΐου 2000 έγγραφό της προς τις εν λόγω αρχές, ότι ο ως άνω φάκελος περιείχε πολύ επιλεκτικά αποσπάσματα της εν λόγω εκθέσεως, ενώ στην έκθεση αυτή υπήρχε μεγάλος αριθμός στοιχείων υπέρ της προσφεύγουσας, και θεώρησε αναγκαίο να συμπληρωθεί ο φάκελος με έγγραφα που αποτελούσαν μέρος της εκθέσεως του FIOD. Κατά τα λοιπά, πρέπει να επισημανθεί ότι οι εθνικές αρχές οφείλουν να διαβιβάζουν στην Επιτροπή όλα τα έγγραφα που είναι ουσιώδη προκειμένου να αποφανθεί η Επιτροπή επί της αιτήσεως διαγραφής, χωρίς να είναι υποχρεωμένες να ζητούν προηγουμένως την έγκριση του ενδιαφερομένου.

82 Επομένως, οι ως άνω αιτιάσεις πρέπει να απορριφθούν.

4. Ως προς την αιτίαση περί της καθυστερήσεως με την οποία παρελήφθησαν οι απαντήσεις των ολλανδικών αρχών

— Επιχειρήματα των διαδίκων

83 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, οι απαντήσεις των ολλανδικών αρχών στις αιτήσεις πληροφοριών της Επιτροπής, οι οποίες απεστάλησαν στις 23 Απριλίου 2001 και στις 23 Ιουλίου 2001, περιήλθαν σε αυτή μόλις στις 4 Μαΐου 2001 και στις 2 Αυγούστου 2001, αντιστοίχως, ήτοι λίγο περισσότερο από μιάμιση εβδομάδα αργότερα. Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η προθεσμία αυτή δεν είναι εύλογη ούτε αξιόπιστη, λαμβανομένων υπόψη των προθεσμιών διοχετεύσεως του ταχυδρομείου προς το Βέλγιο οι οποίες μνημονεύονται από τα ολλανδικά ταχυδρομεία και οι οποίες είναι από τέσσερις έως έξι εργάσιμες ημέρες για το κανονικό ταχυδρομείο και από δύο έως τρεις εργάσιμες ημέρες για τις αποστολές με προτεραιότητα. Επιπλέον, η ημερομηνία που πρέπει να θεωρηθεί κρίσιμη είναι εκείνη της παραλαβής της επιστολής από την Επιτροπή και όχι εκείνη της πρωτοκολλήσεώς της. Πάντως, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν έχει κανένα μέσο προκειμένου να ελέγξει την πραγματική ημερομηνία παραλαβής, η Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με την απόδειξη της ως άνω ημερομηνίας. Ελλείψει προσκομίσεως της ως άνω αποδείξεως, πρέπει να ληφθεί υπόψη η πλέον μακρά προθεσμία που προβλέπεται από τα ολλανδικά ταχυδρομεία, ήτοι έξι εργάσιμες ημέρες. Εν τέλει, η προθεσμία των εννέα μηνών κακώς παρατάθηκε έως τις 4 Μαΐου 2001 και έως τις 2 Αυγούστου 2001.

84 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η παράταση της προθεσμίας λήγει την ημέρα της πραγματικής παραλαβής των πληροφοριακών στοιχείων και όχι σε μια θεωρητική ημερομηνία, κατά την οποία η Επιτροπή έπρεπε να είχε παραλάβει την αλληλογραφία.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

85 Το άρθρο 907 του κανονισμού εφαρμογής ορίζει ότι, όταν η Επιτροπή ζητεί συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία από τις εθνικές αρχές, η προθεσμία που διαθέτει για να λάβει θέση επί της αιτήσεως διαγραφής παρατείνεται έως την ημερομηνία παραλαβής των εν λόγω πληροφοριών. Όπως ορθώς ισχυρίζεται η Επιτροπή, η ημερομηνία που πρέπει να θεωρηθεί κρίσιμη είναι, ως εκ τούτου, εκείνη της πραγματικής παραλαβής των εγγράφων. Πάντως, από την εξέταση των δύο επίμαχων εγγράφων προκύπτει ότι τα εν λόγω έγγραφα παρελήφθησαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής στις 4 Μαΐου 2001 και στις 2 Αυγούστου 2001, αντιστοίχως. Αντιθέτως, οι προταθείσες από την προσφεύγουσα ημερομηνίες, οι οποίες υπολογίσθηκαν με βάση τις προθεσμίες διανομής του ταχυδρομείου που μνημονεύονται για λόγους καθαρά ενημερωτικούς από τα ολλανδικά ταχυδρομεία, στερούνται παντελώς λυσιτέλειας.

86 Επομένως, η ως άνω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

5. Ως προς την αιτίαση περί της καθυστερήσεως με την οποία διαβιβάσθηκε η έκθεση του FIOD από τις ολλανδικές αρχές

— Επιχειρήματα των διαδίκων

87 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι οι ολλανδικές αρχές χρειάστηκαν περισσότερες από πέντε εβδομάδες, ήτοι από τις 13 Ιουνίου 2001 έως τις 23 Ιουλίου 2001, για να αποστείλουν την έκθεση του FIOD την οποία ζήτησε η Επιτροπή. Πάντως, μια απλή αίτηση αποστολής ενός συγκεκριμένου εγγράφου δεν θα χρειαζόταν περισσότερες από δύο εβδομάδες για την εκτέλεσή της. Η προθεσμία των εννέα μηνών μπορεί να παραταθεί μόνον σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Έτσι, η περίοδος των θερινών διακοπών δεν μπορεί να δικαιολογήσει μια τέτοια καθυστέρηση. Ομοίως, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η διαδικασία διαγραφής διέπεται εξ ολοκλήρου από το κοινοτικό δίκαιο καθώς και του ρόλου που διαδραματίζει στην εν λόγω διαδικασία η Επιτροπή, η τελευταία πρέπει να

ευθύνεται πλήρως για τις καθυστερήσεις των εθνικών αρχών και το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να επιληφθεί των αιτιάσεων που αφορούν τη δράση των εν λόγω αρχών. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η προθεσμία των εννέα μηνών μπορεί να έχει παραταθεί μόνον κατά δεκαπέντε ημέρες.

88 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η προθεσμία των πέντε εβδομάδων ήταν λίγο μακρά, αλλά εύλογη. Επίσης, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο κανονισμός εφαρμογής δεν περιέχει καμία διάταξη που να προσδιορίζει την προθεσμία που διαθέτουν οι εθνικές αρχές για να παράσχουν τα συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία στην Επιτροπή.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

89 Πρέπει να επισημανθεί ότι, καίτοι τα άρθρα 906 α και 907 του κανονισμού εφαρμογής προβλέπουν προθεσμία για τη διατύπωση, εκ μέρους του ενδιαφερομένου, των παρατηρήσεών του επί των αντιρρήσεων της Επιτροπής, καμία διάταξη δεν προβλέπει παρεμφερή προθεσμία για τη διαβίβαση, από τις εθνικές αρχές, των πληροφοριών τις οποίες ζήτησε η Επιτροπή. Ομοίως, οι προβαλλόμενες καθυστερήσεις που απορρέουν αποκλειστικώς από ενέργεια ή παράλειψη των εθνικών αρχών δεν μπορούν να καταλογισθούν στην Επιτροπή, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, και ιδίως αν η Επιτροπή δεν αντιδράσει με ορισμένη επιμέλεια έναντι της αδράνειας, για μακρά χρονική περίοδο, των εθνικών αρχών. Εν πάση περιπτώσει, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, εν προκειμένω, το χρονικό διάστημα των πέντε εβδομάδων για τη διαβίβαση δεν ήταν υπερβολικό, λαμβανομένου υπόψη, ιδίως, του γεγονότος ότι η αίτηση της Επιτροπής υποβλήθηκε κατά την περίοδο των θερινών διακοπών.

90 Επομένως, η ως άνω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

6. Ως προς την αιτίαση περί της υπερβολικής καθυστερήσεως με την οποία η αίτηση διαγραφής αποτέλεσε αντικείμενο επεξεργασίας·

— Επιχειρήματα των διαδίκων

91 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η διάρκεια της επεξεργασίας της αιτήσεως διαγραφής ήταν λίαν μακρά, ήτοι περίπου τέσσερα έτη, και ότι η σημαντική αυτή διάρκεια πρέπει να καταλογισθεί εξ ολοκλήρου στις αρμόδιες αρχές. Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, στις 15 Δεκεμβρίου 1997, υπέβαλε την αίτησή της προς τις ολλανδικές αρχές. Στις 15 Μαΐου 1998, η προσφεύγουσα ενημερώθηκε ότι οι εν λόγω αρχές επρόκειτο να υποβάλουν την αίτηση στην Επιτροπή και ζητήθηκε από την προσφεύγουσα να υπογράψει δήλωση ότι συμφωνεί με την εν λόγω αίτηση. Ωστόσο, η προσφεύγουσα, μη έχοντας λάβει γνώση του πλήρους περιεχομένου του φακέλου, αρνήθηκε να υπογράψει την ως άνω δήλωση. Εντούτοις, στις 8 Φεβρουαρίου 1999, η αίτηση διαβιβάσθηκε στην Επιτροπή. Με επιστολή της 10ης Μαΐου 1999, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα ότι ο φάκελος δεν μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο επεξεργασίας ελλείψει της ως άνω δηλώσεως. Στις 24 Φεβρουαρίου 2000, χορηγήθηκε, εν τέλει, στην προσφεύγουσα πρόσβαση στο σύνολο του φακέλου των ολλανδικών αρχών. Στις 22 Μαΐου 2000, η αίτηση διαγραφής απεστάλη, για δεύτερη φορά, στην Επιτροπή. Εν συνεχεία, η επεξεργασία της ως άνω αιτήσεως διήρκεσε ενάμισι έτος, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν επέδειξε επιμέλεια, ιδίως όσον αφορά τις καθυστερήσεις των εθνικών αρχών.

92 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να αντλήσει καμία βεβαιότητα από την προθεσμία των εννέα μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 907 του κανονισμού εφαρμογής. Επίσης, η Επιτροπή προβάλλει ότι η διάρκεια της επεξεργασίας του φακέλου από τις ολλανδικές αρχές ουδόλως μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

93 Πρέπει εκ προοιμίου να επισημανθεί ότι το χρονικό διάστημα που διέρρευσε μεταξύ της υποβολής της αιτήσεως διαγραφής της προσφεύγουσας προς τις ολλανδικές αρχές, στις 15 Δεκεμβρίου 1997, και της παραλαβής από την Επιτροπή, στις 29 Μαΐου 2000, της δεύτερης αιτήσεως διαγραφής των ως άνω αρχών υπέρ της προσφεύγουσας δεν μπορεί να καταλογισθεί στην Επιτροπή. Συγκεκριμένα, η περίοδος αυτή είναι προγενέστερη της ενάρξεως της διοικητικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής. Πάντως, η Επιτροπή δεν είναι υπεύθυνη για τις προβαλλόμενες καθυστερήσεις των εθνικών αρχών ως προς τη διαχείριση μιας αιτήσεως διαγραφής. Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την απόφαση της Επιτροπής με την οποία κηρύχθηκε απαράδεκτη η πρώτη αίτηση των ολλανδικών αρχών, που είχε υποβληθεί στις 8 Φεβρουαρίου 1999. Η ως άνω απόρριψη υπαγορεύθηκε, πράγματι, από τη μέριμνα να διασφαλισθεί το δικαίωμα της προσφεύγουσας να έχει πρόσβαση στον φάκελο που κατήρτισαν οι ολλανδικές αρχές, όπως αναγνωρίζει η ίδια η προσφεύγουσα στο υπόμνημά της απαντήσεως (βλ. σκέψη 29).

94 Όσον αφορά το χρονικό διάστημα επεξεργασίας της υποθέσεως από την ίδια την Επιτροπή, η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας δεν μπορεί, επίσης, να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι τα άρθρα 907 και 909 του κανονισμού εφαρμογής τάσσουν αποκλειστική προθεσμία για την έκδοση, από την Επιτροπή, της αποφάσεώς της επί της αιτήσεως διαγραφής, το Πρωτοδικείο οφείλει να περιορισθεί να ελέγξει αν η προθεσμία αυτή όντως τηρήθηκε. Πάντως, το ζήτημα αυτό εξετάσθηκε στο πλαίσιο των προηγούμενων αιτιάσεων, που αφορούσαν το σύννομο των διαδοχικών παρατάσεων της προθεσμίας, και το Πρωτοδικείο έχει ήδη αποφανθεί συναφώς επί του συννόμου της διαδικασίας.

95 Επομένως, η ως άνω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

7. Συμπέρασμα ως προς τον πρώτο λόγο ακυρώσεως

96 Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι οι αναβολές της διαδικασίας διαγραφής των εισαγωγικών δασμών την οποία διεξήγαγε η Επιτροπή ήσαν σύμφωνες με τις σχετικές διατάξεις της τελωνειακής νομοθεσίας. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση εμπροθέσμως. Πρέπει επίσης να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή δεν παρέβη τη διαδικασία διαγραφής των εισαγωγικών δασμών ούτε προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας.

97 Κατά συνέπεια, ο ως άνω λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την έλλειψη πρόδηλης αμέλειας κατά την έννοια του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα και του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής

1. Ως προς την έννοια της πρόδηλης αμέλειας και ως προς τα ενδεδειγμένα κριτήρια για να εκτιμηθεί η ύπαρξή της εν προκειμένω

— Επιχειρήματα των διαδίκων

98 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή εκτίμησε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι υφίσταται, εν προκειμένω, μια ειδική κατάσταση, ήτοι η απάτη που διαπράχθηκε από τελωνειακό υπάλληλο. Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή αναγνώρισε ότι καμία απατηλή συμπεριφορά δεν μπορούσε να της προσαφθεί. Ωστόσο, η Επιτροπή εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα επέδειξε πρόδηλη

αμέλεια, εφόσον, παρά τον τύπο των οικείων εμπορευμάτων, δεν είχε συντάξει τα έγγραφα που προορίζονταν για την τελωνειακή διαμετακόμιση με ιδιαίτερη επιμέλεια και δεν είχε ελέγξει όλα τα στοιχεία των αποστολών.

99 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η φύση των εμπορευμάτων έχει καθοριστική σημασία κατά την εκτίμηση της υπάρξεως ή όχι πρόδηλης αμέλειας. Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι, κατά γενικό κανόνα, όλα τα εμπορεύματα πρέπει να αντιμετωπίζονται με την ίδια επιμέλεια, εκτός αν ο νομοθέτης έχει προβλέψει ακριβείς κανόνες για συγκεκριμένα εμπορεύματα. Επιπλέον, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι οι τελωνειακές πράξεις που αφορούν τσιγάρα δεν έχουν περισσότερα προβλήματα ως προς την εκκαθάριση από εκείνες που αφορούν άλλους τύπους εμπορευμάτων. Επίσης, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η επιμέλειά της πρέπει να εκτιμηθεί εντός του πλαισίου που ίσχυε κατά το χρονικό σημείο των επίμαχων μεταφορών, παρατηρώντας ότι τότε ήταν αδιανόητο για τους επιχειρηματίες το να υπάρχουν διεφθαρμένοι τελωνειακοί υπάλληλοι και ότι τότε η απάτη σχετικά με τα τσιγάρα ήταν άγνωστο φαινόμενο.

100 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το Δικαστήριο, ερμηνεύοντας την έννοια της πρόδηλης αμέλειας κατά το πνεύμα του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα, απεφάνθη ότι τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη είναι η περιπλοκότητα της ρυθμίσεως της οποίας η μη εκτέλεση προκάλεσε τη γένεση της τελωνειακής οφειλής και η επιμέλεια και η επαγγελματική πείρα του επιχειρηματία (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1999, C-48/98, Söhl & Söhlke, Συλλογή 1999, σ. I-7877, σκέψη 56). Πάντως, η Επιτροπή έλαβε υπόψη μόνον το κριτήριο της επιμέλειας.

101 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή στήριξε την εκτίμησή της ως προς την ύπαρξη πρόδηλης αμέλειας, ιδίως, στις τέσσερις ακόλουθες περιστάσεις: πρώτον, στην έλλειψη μνείας των αριθμών κυκλοφορίας στα αντίτυπα αριθ. 5 των εγγράφων διαμετακομίσεως· δεύτερον, στο γεγονός ότι τα εμπορεύματα δεν είχαν προσκομισθεί στο τελωνείο προορισμού που αναφερόταν στο έγγραφο διαμετακομίσεως· τρίτον, στον τρόπο διαβιβάσεως του αντιτύπου αριθ. 5 του εγγράφου διαμετακομίσεως και, τέταρτον, στην παράλειψη συγκεντρώσεως επαρκών πληροφοριών ως προς τους αγοραστές των εμπορευμάτων. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι ως

άνω περιστάσεις, εξεταζόμενες μεμονωμένα ή στο σύνολό τους, δεν μπορούν να στοιχειοθετήσουν την ύπαρξη πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους της. Τέλος, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ως άνω προβαλλόμενης αμέλειας και της εκτιμώμενης ειδικής καταστάσεως.

102 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η απατηλή ενέργεια του Γερμανού τελωνειακού υπαλλήλου αποτελεί όντως ειδική κατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής, αλλά υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα επέδειξε, εν προκειμένω, πρόδηλη αμέλεια. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η εκτίμηση της υπάρξεως μιας τέτοιας αμέλειας απαιτεί να εξετασθεί αν ο ενδιαφερόμενος έκανε το παν προκειμένου να τηρήσει το σύνολο των τελωνειακών κανόνων, ενεργώντας με την προσήκουσα επιμέλεια σε σχέση με την επαγγελματική πείρα του. Επιπλέον, η Επιτροπή προβάλλει ότι ο τύπος των μεταφερομένων εμπορευμάτων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση της επιμέλειας την οποία οφείλει να επιδεικνύει ο επιχειρηματίας που συμμετέχει στην κοινοτική διαμετακόμιση.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

103 Το άρθρο 905 του κανονισμού εφαρμογής, διάταξη η οποία διευκρινίζει και αναπτύσσει τον κανόνα που περιλαμβάνει το άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα, αποτελεί μια γενική ρήτρα επιεικείας, η οποία αποσκοπεί, ιδίως, στην κάλυψη των εξαιρετικών καταστάσεων οι οποίες, αφ' εαυτών, δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις περιπτώσεις που προβλέπουν τα άρθρα 900 έως 904 του κανονισμού εφαρμογής (απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Φεβρουαρίου 1999, C-86/97, Trans-Ex-Import, Συλλογή 1999, σ. I-1041, σκέψη 18). Από το ως άνω άρθρο 905 προκύπτει ότι η επιστροφή εισαγωγικών δασμών εξαρτάται από δύο σωρευτικές προϋποθέσεις, δηλαδή, πρώτον, την ύπαρξη ειδικής καταστάσεως και, δεύτερον, την έλλειψη δόλου ή πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους του ενδιαφερομένου (απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Φεβρουαρίου 2004, Τ-282/01 , Aslantrans κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-693, σκέψη 53). Κατά συνέπεια, αρκεί να μην πληρούται μία από τις δύο αυτές προϋποθέσεις για να μη γίνει δεκτή αίτηση διαγραφής δασμών (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 5ης Ιουνίου 1996, Τ-75/95, Günzler Aluminium κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-497, σκέψη 54, και Aslantrans κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 53).

104 Πάντως, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η προϋπόθεση της υπάρξεως ειδικής καταστάσεως πληρούται εν προκειμένω, λόγω, ιδίως, της διαπράξεως απάτης στην οποία συμμετείχε ενεργώς ένας τελωνειακός υπάλληλος, λαμβανομένου υπόψη ότι η εν λόγω απάτη έδωσε λαβή για τη γένεση της επίμαχης τελωνειακής οφειλής. Ομοίως, η Επιτροπή δεν δέχθηκε την ύπαρξη δόλου εκ μέρους της προσφεύγουσας. Ωστόσο, η Επιτροπή εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα είχε ενεργήσει κατά τρόπο προδήλως αμελή. Κατά συνέπεια, η εξέταση του Πρωτοδικείου πρέπει να αφορά αποκλειστικώς το ζήτημα αν η Επιτροπή υπέπεσε ή όχι σε εσφαλμένη εκτίμηση όσον αφορά την προβαλλόμενη ύπαρξη πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους της προσφεύγουσας.

105 Συναφώς, πρέπει εκ προοιμίου να διευκρινισθεί ότι η προαναφερθείσα απόφαση Söhl & Söhlke, την οποία επικαλέσθηκε η προσφεύγουσα, δεν θέτει έναν περιοριστικό κατάλογο των κριτηρίων που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τον χαρακτηρισμό της υπάρξεως πρόδηλης αμέλειας. Συγκεκριμένα, στη σκέψη 56 της ως άνω αποφάσεως εκτίθεται μόνον ότι πρέπει «ιδίως», και επομένως όχι αποκλειστικώς, να λαμβάνεται υπόψη η περιπλοκότητα των διατάξεων των οποίων η μη εκτέλεση προκάλεσε τη γένεση της τελωνειακής οφειλής, η επαγγελματική πείρα και η επιμέλεια του επιχειρηματία. Συνεπώς, άλλα κριτήρια μπορούν να είναι ικανά να προσδιορίσουν την εκτίμηση της υπάρξεως ή της ανυπαρξίας πρόδηλης αμέλειας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2004, C-222/01, British American Tobacco, Συλλογή 2004, σ. I-4683, σκέψη 71). Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι, σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν περιορίσθηκε, εν προκειμένω, να εκτιμήσει την επιμέλεια της προσφεύγουσας, αλλά έλαβε επίσης υπόψη, στην προσβαλλόμενη απόφαση, την επαγγελματική πείρα της προσφεύγουσας καθώς και την εκ μέρους της προσφεύγουσας γνώση της εφαρμοστέας νομοθεσίας.

106 Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η φύση των εμπορευμάτων που αποτέλεσαν αντικείμενο των επίμαχων πράξεων δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της υπάρξεως πρόδηλης αμέλειας, ιδιαίτερη σημασία έχει η φύση των μεταφερθέντων εμπορευμάτων (απόφαση British American Tobacco, προπαρατεθείσα, σκέψη 72). Ειδικότερα, οι τελωνειακές πράξεις που αφορούν εμπορεύματα με υψηλή φορολογία, όπως τα τσιγάρα, συνεπάγονται ιδιαίτερους κινδύνους απάτης ή κλοπής, ιδίως κατά τη μεταφορά των εν λόγω εμπορευμάτων.

107 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η απάτη σχετικά με τσιγάρα ήταν τότε σύνηθες φαινόμενο. Συγκεκριμένα, η αγορά των τσιγάρων προσφερόταν ιδιαιτέρως, ήδη πριν από το 1994, χρόνο των πραγματικών περιστατικών της παρούσας υποθέσεως, για την ανάπτυξη παράνομου εμπορίου (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση British American Tobacco, προπαρατεθείσα, σκέψη 72). Όσον αφορά τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι, τότε, ήταν αδιανόητο για τους επιχειρηματίες το ότι τελωνειακοί υπάλληλοι μπορούσαν να είναι αναμεμειγμένοι σε υποθέσεις διαφθοράς, πρέπει να επισημανθεί ότι ο εν λόγω ισχυρισμός, έστω και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένος, δεν ασκεί επιρροή εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, κατά την εκτίμηση της υπάρξεως ειδικής καταστάσεως, το γεγονός ότι οι επιχειρηματίες μπορούν θεμιτώς να έχουν εμπιστοσύνη στο γεγονός ότι η άσκηση της διοικητικής λειτουργίας δεν διαταράσσεται από διεφθαρμένους τελωνειακούς υπαλλήλους.

108 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να αναλυθούν τα πραγματικά περιστατικά που έλαβε υπόψη η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση προκειμένου να εκτιμηθεί η ύπαρξη πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους της προσφεύγουσας, καθώς και η αιτίαση την οποία προέβαλε η τελευταία και η οποία αφορά την προβαλλόμενη έλλειψη, εν προκειμένω, αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ειδικής καταστάσεως και της πρόδηλης αμέλειας που της προσήψε η Επιτροπή.

2. Ως προς την έλλειψη μνείας των αριθμών κυκλοφορίας στα αντίτυπα αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1

— Επιχειρήματα των διαδίκων

109 Η προσφεύγουσα δέχεται ότι κανένα από τα αντίτυπα αριθ. 1 και αριθ. 5 των επίμαχων παραστατικών Τ 1 δεν μνημόνευε την ταυτότητα των οχημάτων μεταφοράς, αλλά παρατηρεί ότι οι αριθμοί κυκλοφορίας των εν λόγω οχημάτων είχαν γραφεί με το χέρι στα αντίτυπα αριθ. 4. Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η ταυτότητα των φορτηγών δεν ήταν ακόμη γνωστή κατά το χρονικό σημείο

συντάξεως των παραστατικών Τ 1. Διευκρινίζει δε ότι το αντίτυπο αριθ. 1 είχε αποσπασθεί από τα άλλα και ότι ένα δελτίο φορτώσεως είχε επισυναφθεί σε κάθε αντίτυπο. Κατά την προσφεύγουσα, όταν το φορτηγό αφικνείτο, ο αριθμός κυκλοφορίας του γραφόταν στο αντίτυπο αριθ. 4, αλλά η εγγραφή αυτή δεν μπορούσε να αναπαραχθεί στα λοιπά αντίτυπα λόγω της παρουσίας των δελτίων φορτώσεως. Η απόσπαση του αντιτύπου αριθ. 1 καθώς και η παράλειψη αναγραφής του αριθμού κυκλοφορίας στο αντίτυπο αριθ. 5 αποτελούσαν συνήθη πρακτική στις Κάτω Χώρες, η οποία ήταν γενικώς αποδεκτή από τις τελωνειακές αρχές, όπως προκύπτει από τη γραπτή δήλωση του κ. FB. της 6ης Αυγούστου 2002.

110 Επίσης, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των επίμαχων αποστολών ελέγχθηκε επί τόπου από τις ολλανδικές αρχές, οι οποίες δεν διατύπωσαν αντιρρήσεις ως προς τα αντίστοιχα παραστατικά Τ 1. Επισημαίνει δε ότι, από την 1η Απριλίου 1994, ο αριθμός κυκλοφορίας αναγραφόταν επίσης στα δελτία αναμενόμενης αναχωρήσεως, τα οποία είχαν διαβιβασθεί από το τελωνείο αναχωρήσεως στο τελωνείο προορισμού. Επομένως, η ταυτότητα των μεταφορών ήταν γνωστή τόσο στο τελωνείο αναχωρήσεως όσο και στο τελωνείο προορισμού. Επιπλέον, η προσφεύγουσα επέδειξε ιδιαίτερη επιμέλεια προβαίνοντας, για κάθε μεταφορά, σε σφράγιση, καίτοι δεν είχε σχετική υποχρέωση. Οι σφραγίσεις αυτές δημιουργούσαν έναν σύνδεσμο μεταξύ του εγγράφου διαμετακομίσεως και της μεταφοράς, καθόσον ο αριθμός εγκρίσεως της προσφεύγουσας αναγραφόταν στο έγγραφο διαμετακομίσεως, στο δελτίο φορτώσεως και στη σφράγιση.

111 Επιπλέον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η μνεία των αριθμών κυκλοφορίας στα αντίτυπα αριθ. 5 και αριθ. 7 των παραστατικών Τ 1 δεν προσδίδει καμία συμπληρωματική αξία στον έλεγχο, καθόσον, στο τελωνείο προορισμού, ο έλεγχος διενεργείται με τη βοήθεια του αντιτύπου αριθ. 4. Ομοίως, το όχημα δεν αποτελεί αντικείμενο του ελέγχου, αλλά το εμπορευματοκιβώτιο ή το ημιρυμουλκούμενο αποτελούν αντικείμενο του ελέγχου, τα οποία, εν προκειμένω, ήσαν σφραγισμένα, ενώ οι αριθμοί σφραγίσεως εμφαίνονταν στα αντίτυπα αριθ. 4, αριθ. 5 και αριθ. 7 των παραστατικών Τ 1.

112 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι από το άρθρο 341 και το παράρτημα 37 του κανονισμού εφαρμογής προκύπτει ότι υφίσταται νόμιμη υποχρέωση προσδιορισμού του μεταφορικού μέσου κατά το χρονικό σημείο αναχωρήσεως. Πάντως, η προσφεύ-

γουσα εσκεμμένως δεν μνημόνευσε τον αριθμό κυκλοφορίας στο αντίτυπο αριθ. 5 των επίμαχων παραστατικών Τ 1, πράγμα που κατέστησε ιδιαιτέρως περίπλοκο τον έλεγχο, από τις τελωνειακές αρχές, της ορθής διεξαγωγής της μεταφοράς των εμπορευμάτων. Η επίθεση σφραγίδων που φέρουν τον αριθμό εγκεκριμένου αποστολέα της προσφεύγουσας δεν είναι επαρκής για τους σκοπούς του ελέγχου.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

113 Το παράρτημα 37, τίτλος ΙΙ, σημείο Α 18, του κανονισμού εφαρμογής ορίζει ότι η ταυτότητα και η εθνικότητα του μεταφορικού μέσου πρέπει να μνημονεύονται στη θέση 18 του παραστατικού Τ 1. Από το εν λόγω παράρτημα προκύπτει απερίφραστα ότι η τελωνειακή διασάφηση πρέπει να διευκρινίζει, μεταξύ άλλων, τον αριθμό κυκλοφορίας του οχήματος, καθώς και εκείνον του ρυμουλκουμένου, αν το τελευταίο έχει διαφορετικό αριθμό κυκλοφορίας από εκείνον του ρυμουλκού. Η ως άνω θέση 18 συμπληρώνεται υποχρεωτικά σε περίπτωση εφαρμογής του καθεστώτος κοινοτικής διαμετακομίσεως και εμφαίνεται σε όλα τα αντίτυπα του παραστατικού Τ 1. Επομένως, οι αριθμοί κυκλοφορίας πρέπει να αναγράφονται σε όλα τα αντίτυπα του παραστατικού Τ 1 που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο του καθεστώτος κοινοτικής διαμετακομίσεως.

114 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι οι αριθμοί κυκλοφορίας των μεταφορικών μέσων εμφαίνονταν μόνον στο αντίτυπο αριθ. 4 των παραστατικών Τ 1, εκείνο που προορίζεται για το τελωνείο προορισμού. Επομένως, οι εν λόγω αριθμοί κυκλοφορίας δεν εμφαίνονταν στο αντίτυπο αριθ. 1, εκείνο που φυλάσσεται από το τελωνείο αναχωρήσεως, ούτε στο έντυπο αριθ. 5, εκείνο που επιστρέφεται από το τελωνείο προορισμού στο τελωνείο αναχωρήσεως. Πρέπει να σημειωθεί, πρώτον, ότι η προσφεύγουσα δεν κατόρθωσε να εξηγήσει κατά ικανοποιητικό τρόπο τον λόγο για τον οποίο ο αριθμός κυκλοφορίας δεν είχε αναγραφεί στα έντυπα αριθ. 1 και αριθ. 5. Συγκεκριμένα, έστω και αν, όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα, το αντίτυπο αριθ. 1 είχε αποσπασθεί από τα άλλα και αν, λόγω της παρουσίας των δελτίων φορτώσεως, οι εγγραφές στα έντυπα αριθ. 4 δεν μπορούσαν να αναπαραχθούν αυτομάτως στο σύνολο των αντιτύπων, τίποτε δεν εμπόδιζε την

προσφεύγουσα να γράψει με το χέρι τον αριθμό κυκλοφορίας στα αντίτυπα αριθ. 1 και αριθ. 5, όπως έπραξε στα αντίτυπα αριθ. 4 (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, το παράρτημα 37, τίτλος Ι, σημείο Γ, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού εφαρμογής). Η εγγραφή αυτή έπρεπε να πραγματοποιηθεί κατά το χρονικό σημείο που ήταν γνωστή η ταυτότητα του μεταφορικού μέσου ή, το αργότερο, κατά το χρονικό σημείο αποστολής του εμπορεύματος.

115 Επιπλέον, από την έκθεση του FIOD (σημείο 9.7, σ. 45) προκύπτει ότι η αναφορά στους αριθμούς κυκλοφορίας των οχημάτων παρελείφθη εσκεμμένως από την προσφεύγουσα, δεδομένου ότι η τελευταία γνώριζε, κατά το χρονικό σημείο καταρτίσεως των τελωνειακών εγγράφων, τον ακριβή αριθμό κυκλοφορίας του φορτηγού που επρόκειτο να μεταφέρει τα εμπορεύματα. Από την ως άνω έκθεση (σημείο 9.7, σ. 46) προκύπτει επίσης ότι ο κ. FB., υπεύθυνος για τις τελωνειακές διατυπώσεις στην υπηρεσία της προσφεύγουσας, σύμφωνα με δηλώσεις του ιδίου, είχε λάβει ρητή οδηγία από τον κ. C., τον παραγγελιοδόχο, να μην αναφέρει τους αριθμούς κυκλοφορίας στα παραστατικά Τ 1. Πάντως, δεδομένου ότι ο κ. FB. είναι υπάλληλος της προσφεύγουσας, οι ενέργειές του πρέπει να αποδοθούν, εν προκειμένω, στην τελευταία.

116 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, από την 1η Απριλίου 1994, ο αριθμός κυκλοφορίας αναγραφόταν επίσης στα δελτία αναμενόμενης αναχωρήσεως, τα οποία διαβιβάζονταν από το τελωνείο αναχωρήσεως στο τελωνείο προορισμού. Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι το σύστημα των δελτίων αναμενόμενης αναχωρήσεως δεν χρησιμοποιήθηκε όσον αφορά τις πέντε πρώτες πράξεις, εκείνες που έλαβαν χώρα μεταξύ της 16ης Φεβρουαρίου 1994 και της 23ης Μαρτίου 1994, και ότι οι γερμανικές αρχές θέσπισαν το ως άνω σύστημα μόλις τον Αύγουστο του 1994, ήτοι μετά τη διεξαγωγή της τελευταίας από τις επίμαχες πράξεις, με ημερομηνία 5 Ιουλίου 1994.

117 Η προσφεύγουσα επισημαίνει, επίσης, ότι τα εμπορευματοκιβώτια ή το ημιρυμουλκούμενο ήσαν εφοδιασμένα με σφράγιση, της οποίας ο αριθμός εμφαινόταν στο έγγραφο διαμετακομίσεως. Συναφώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν αποτελεί αντικείμενο ελέγχου το όχημα, αλλά τα εμπορευματοκιβώτια ή το ημιρυμουλκούμενο. Πάντως, πρέπει να σημειωθεί ότι η επίθεση σφραγίδων ήταν, εν

προκειμένω, προαιρετικό μέτρο, ενώ η αναφορά των αριθμών κυκλοφορίας ήταν υποχρεωτική. Επιπλέον, οι αριθμοί των σφραγίδων αποδεικνύουν την ύπαρξη συνδέσμου μόνον μεταξύ των εμπορευμάτων που αποτέλεσαν αντικείμενο της επίμαχης διασαφήσεως και των εμπορευματοκιβωτίων ή του ημιρυμουλκούμενου που χρησιμοποιήθηκαν για τη μεταφορά και όχι με το ίδιο το όχημα. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το παράρτημα 37 του κανονισμού εφαρμογής ορίζει ρητώς ότι η διασάφηση πρέπει να διευκρινίζει τόσο τον αριθμό κυκλοφορίας του οχήματος όσο και εκείνον του ρυμουλκούμενου. Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι, εν προκειμένω, η χρησιμοποίηση σφραγίδων δεν δικαιολογεί την έλλειψη μνείας των αριθμών κυκλοφορίας των μεταφορικών μέσων.

118 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, επίσης, ότι η μνεία των αριθμών κυκλοφορίας στα άλλα αντίτυπα, εκτός του αντιτύπου αριθ. 4, δεν προσδίδει καμία συμπληρωματική αξία στον έλεγχο, καθόσον, στο τελωνείο προορισμού, ο έλεγχος διενεργείται με τη βοήθεια του εν λόγω αντιτύπου. Ωστόσο, εάν, όπως απαιτεί η τελωνειακή νομοθεσία, το τελωνείο αναχωρήσεως είχε γνώση των αριθμών κυκλοφορίας των οχημάτων που πραγματοποιούν τη μεταφορά των εμπορευμάτων τα οποία υπόκεινται στο καθεστώς διαμετακομίσεως, το ως άνω τελωνείο θα ήταν, ενδεχομένως, σε θέση είτε να ζητήσει από άλλα τελωνεία, και ιδίως από το τελωνείο προορισμού που μνημονεύεται στα παραστατικά Τ 1, να επιθεωρήσουν τα εν λόγω οχήματα κατά την άφιξη των εμπορευμάτων είτε να ζητήσει από τις αρμόδιες αρχές να επιθεωρήσουν τις μεταφορές καθ' οδόν. Πάντως, δεδομένου ότι το τελωνείο αναχωρήσεως δεν διέθετε τα στοιχεία των οχημάτων ούτε επί του αντιτύπου αριθ. 1 ούτε επί του αντιτύπου αριθ. 5, η δυνατότητα ελέγχου, εκ των υστέρων, της διεξαγωγής των ως άνω πράξεων ήταν πολύ περιορισμένη.

119 Τέλος, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η παράλειψη αναγραφής του αριθμού κυκλοφορίας στο αντίτυπο αριθ. 5 αποτελεί συνήθη πρακτική στις Κάτω Χώρες, η οποία είναι αποδεκτή από τις τελωνειακές αρχές. Επιπλέον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, κατά τον χρόνο αποστολής των εμπορευμάτων, οι ολλανδικές αρχές ήλεγξαν, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, τα παραστατικά Τ 1 και δεν διατύπωσαν αντιρρήσεις. Πάντως, έστω και αν οι ως άνω ισχυρισμοί θεωρηθούν αποδεδειγμένοι, πρέπει να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα, ως διασαφιστής με μεγάλη εμπειρία, δεν μπορεί να επικαλεσθεί την ύπαρξη μιας ορισμένης πρακτικής στον τομέα ούτε την αρχική έλλειψη αντιδράσεως των ολλανδικών τελωνειακών αρχών για να μην τηρήσει τις τυπικές υποχρεώσεις του τελωνειακού καθεστώτος τις οποίες υπέχει.

120 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα παρέβη τις υποχρεώσεις της ως διασαφιστής. Πάντως, η παράβαση μιας τυπικής υποχρεώσεως του καθεστώτος κοινοτικής διαμετακομίσεως, όπως είναι η έλλειψη μνείας των αριθμών κυκλοφορίας των μεταφορικών μέσων που χρησιμοποιήθηκαν, μπορεί να αποτελέσει περίσταση ικανή να προσδιορίσει την ύπαρξη πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους του επιχειρηματία (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση British American Tobacco, προπαρατεθείσα, σκέψη 70). Επιπλέον, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η ως άνω παράβαση μπορούσε να περιπλέξει, εν προκειμένω, τον έλεγχο των τελωνειακών πράξεων. Συγκεκριμένα, εν προκειμένω, ο αριθμός κυκλοφορίας εμφαινόταν μόνον στο αντίτυπο αριθ. 4 των παραστατικών Τ 1, ήτοι εκείνο που είχε θεωρηθεί από τον διεφθαρμένο τελωνειακό υπάλληλο. Αντιθέτως, οι αρχές του τελωνείου αναχωρήσεως δεν διέθεταν, στα αντίτυπα αριθ. 1 και αριθ. 5, τους εν λόγω αριθμούς κυκλοφορίας. Όπως ελέχθη, το γεγονός αυτό έθιξε τις δυνατότητες ελέγχου των επίδικων πράξεων από τις αρχές του τελωνείου αναχωρήσεως.

121 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή, θεωρώντας την παράλειψη της προσφεύγουσας να αναγράψει τους αριθμούς κυκλοφορίας των οχημάτων στα αντίτυπα αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1 ως συστατικό στοιχείο πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους της προσφεύγουσας, δεν υπέπεσε σε πλάνη.

3. Ως προς την αλλαγή του τελωνείου προορισμού που αναγράφεται στα τελωνειακά έγγραφα

— Επιχειρήματα των διαδίκων

122 Η προσφεύγουσα δέχεται ότι όλες οι επίμαχες αποστολές περιήλθαν στο τελωνείο του Philippsreut, ακόμη και εκείνες των οποίων τα έγγραφα διαμετακομίσεως μνημόνευαν το Schirnding ως τελωνείο προορισμού. Ωστόσο, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι το άρθρο 356, παράγραφος 3, του κανονισμού εφαρμογής επιτρέπει ρητώς την αλλαγή τελωνείου προορισμού. Διευκρινίζει δε ότι από τα άρθρα 204 και 96, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα προκύπτει ότι ο διασαφιστής είναι

υπεύθυνος για την προσκόμιση των εμπορευμάτων σε οποιοδήποτε τελωνείο, λαμβανομένου υπόψη ότι ο διασαφιστής δεν ασκεί, στην πράξη, καμία επιρροή επί της επιλογής του τελωνείου και του δρομολογίου από τον μεταφορέα. Επιπλέον, στο πλαίσιο του συστήματος των δελτίων αναμενόμενης αναχωρήσεως, το τελωνείο στο οποίο προσκομίζονται τα εμπορεύματα οφείλει να αναγγείλει το γεγονός αυτό, κατά τρόπον ώστε το τελωνείο αναχωρήσεως και το τελωνείο προορισμού που αναγράφεται στο τελωνειακό έγγραφο να μπορέσουν να ενημερωθούν σχετικά με την αλλαγή.

123 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι, εν πάση περιπτώσει, ανέγραψε το τελωνείο προορισμού σύμφωνα με τις υποδείξεις του κ. C., του παραγγελιοδόχου, καθόσον δεν είχε απευθείας επαφές με τους τελικούς αγοραστές, και υπογραμμίζει ότι οι μεταφορείς δεν ενεργούσαν βάσει δικών της οδηγιών, αλλά βάσει οδηγιών των αγοραστών. Επίσης, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, δεδομένου ότι οι δύο φερόμενοι ως αγοραστές ήσαν εγκατεστημένοι στη Σλοβακία, η επιλογή του τελωνείου του Schirnding ήταν η πλέον εύλογη. Ωστόσο, όπως προκύπτει από μια έρευνα του 1993 του οργανισμού οδικών μεταφορέων των Κάτω Χωρών, το ως άνω τελωνείο είχε συχνά πολύ σημαντικές καθυστερήσεις, πράγμα που εξηγεί, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, τη μεταβολή, καθ' οδόν, των δρομολογίων από τους μεταφορείς.

124 Επιπλέον, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, όταν διαπίστωσε ότι όλα τα παραστατικά Τ 1 που αντιστοιχούσαν στις επίμαχες πράξεις είχαν θεωρηθεί από το τελωνείο του Philippsreut, υπέδειξε το τελευταίο ως τελωνείο προορισμού, πράγμα που είχε κάνει για τις δύο τελευταίες πράξεις (παραστατικά Τ 1 αριθ. 120936, της 28ης Ιουνίου 1994, και αριθ. 120986, της 5ης Ιουλίου 1994).

125 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η μομφή που προσάπτει στην προσφεύγουσα δεν αφορά την αλλαγή τελωνείου προορισμού κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, αλλά το γεγονός ότι, σε εννέα τουλάχιστον από τα ένδεκα επίμαχα παραστατικά Τ 1, η προσφεύγουσα μνημόνευσε ένα τελωνείο προορισμού, ενώ γνώριζε ή μπορούσε ευλόγως να γνωρίζει ότι η μνεία αυτή ήταν ανακριβής. Η προσφεύγουσα μνημόνευσε το τελωνείο του Philippsreut στα παραστατικά Τ 1 μόλις στις 28 Ιουνίου 1994 το νωρίτερο, ως εκ τούτου μετά από τέσσερις μήνες και εννέα

αποστολές. Επομένως, η προσφεύγουσα δεν ενήργησε με την αναγκαία επιμέλεια όσον αφορά την ακρίβεια των πληροφοριών που αναγράφονται στα παραστατικά Τ 1.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

126 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι όλα τα φορτία που αποτέλεσαν αντικείμενο των επίμαχων τελωνειακών πράξεων προσκομίστηκαν στο τελωνείο του Philippsreut. Επομένως, το τελωνείο αυτό αποτελεί το τελωνείο προορισμού για τις ως άνω πράξεις και για την εφαρμογή του καθεστώτος εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως. Ωστόσο, δεν αμφισβητείται ότι, από τις ένδεκα επίμαχες διασαφήσεις, τουλάχιστον οι εννέα πρώτες ανέφεραν ένα διαφορετικό τελωνείο προορισμού, ήτοι εκείνο του Schirnding.

127 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι το άρθρο 356, παράγραφος 3, του κανονισμού εφαρμογής επιτρέπει να περατωθεί μια πράξη κοινοτικής διαμετακομίσεως σε τελωνείο άλλο από αυτό που προβλέπεται στο σχετικό παραστατικό Τ 1. Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, η μομφή που προσάπτεται στην προσφεύγουσα δεν συνίσταται στο γεγονός ότι μεταβλήθηκε το τελωνείο προορισμού καθ' οδόν, αλλά στο γεγονός ότι η προσφεύγουσα παρέσχε, εσκεμμένως ή εξ αμελείας, εσφαλμένες πληροφορίες στις τελωνειακές αρχές κατά την προσκόμιση των διασαφήσεων.

128 Πάντως, όπως προκύπτει από το άρθρο 199 του κανονισμού εφαρμογής καθώς και από το παράρτημα 37 του εν λόγω κανονισμού, η κατάθεση σε τελωνείο διασάφησης υπογεγραμμένης από τον διασαφιστή ισοδυναμεί με ανάληψη υποχρεώσεως όσον αφορά την ακρίβεια των στοιχείων που περιλαμβάνονται στη διασάφηση και τη γνησιότητα των επισυναπτόμενων εγγράφων. Επομένως, η εσκεμμένη ή εξ αμελείας παροχή ανακριβών στοιχείων σε μια τελωνειακή διασάφηση αποτελεί παράβαση των υποχρεώσεων του διασαφιστή.

129 Πάντως, ορισμένα έγγραφα του φακέλου παρέχουν τη δυνατότητα να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα, σε αντίθεση με ό,τι υποστηρίζει, γνώριζε ήδη, κατά το χρονικό σημείο συντάξεως των τελωνειακών εγγράφων, ότι το τελωνείο προορισμού που ανέφερε δεν ήταν εκείνο στο οποίο επρόκειτο να προσκομισθούν τα εμπορεύματα. Συγκεκριμένα, στην έκθεση του FIOD, οι ολλανδικές αρχές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα είχε μνημονεύσει εσκεμμένως ένα ψευδές τελωνείο προορισμού. Η έκθεση (σημείο 5.1, σ. 24) αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι «[σ]τα παραστατικά T 1 (με εξαίρεση τις δύο τελευταίες μεταφορές), καθώς και στα πληροφοριακά στοιχεία αναχωρήσεως, που καταρτίστηκαν από τον κατηγορούμενο [FB.] στα μέσα Μαρτίου 1994 και υποβλήθηκαν στο τελωνείο του Delfzijl, το Schirnding μνημονεύθηκε, κάθε φορά, ως τελωνείο προορισμού εσκεμμένως και κατ' εντολήν του [C., του παραγγελιοδόχου,] ενώ το τελωνείο προορισμού ήταν, στην πραγματικότητα, το Philippsreut, πράγμα που γνώριζαν, επίσης, οι κατηγορούμενοι [B.] και [FB.]». Η έκθεση (σημείο 5.3.1, σ. 25) περιέχει, επίσης, τις ακόλουθες δηλώσεις του κ. FB.: «Γνώριζα ότι τα τσιγάρα διοχετεύονταν μέσω Philippsreut. [...]. Όφειλα πάντοτε, κατ' εντολήν του [C., του παραγγελιοδόχου,] να μνημονεύω το Schirnding ως τελωνείο προορισμού». Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως, ο κ. FB. διέψευσε τους προηγούμενους ισχυρισμούς του και ανέφερε, σε δήλωση της 30ής Σεπτεμβρίου 2002, ότι δεν γνώριζε, κατά το χρονικό σημείο αναχωρήσεως των φορτίων, ότι τα εν λόγω φορτία επρόκειτο να προσκομισθούν στο τελωνείο του Philippsreut. Ωστόσο, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η ως άνω δήλωση, η οποία έγινε αποκλειστικά για την παρούσα υπόθεση, δεν μπορεί να στερήσει αποδεικτικής αξίας τις δηλώσεις στις οποίες προέβη ο κ. FB. προς τις ολλανδικές αρχές κατά τη διάρκεια της έρευνας που διεξήχθη από τις εν λόγω αρχές.

130 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι, για τις περισσότερες επίδικες πράξεις, η προσφεύγουσα μνημόνευσε εσκεμμένως ένα εσφαλμένο τελωνείο προορισμού στις τελωνειακές διασαφήσεις που κατήρτισε. Πάντως, η συμπεριφορά αυτή δεν συνιστά μόνον παράβαση των τυπικών υποχρεώσεων της προσφεύγουσας ως διασαφιστή και κυρίως υποχρέου των επίμαχων πράξεων, αλλά ήταν, επίσης, ικανή να θίξει τις δυνατότητες ελέγχου των ως άνω πράξεων από τις τελωνειακές αρχές. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι το τελωνείο αναχωρήσεως δεν είχε ενημερωθεί ότι τα φορτία των τσιγάρων επρόκειτο να προσκομισθούν στο τελωνείο του Philippsreut, δεν μπορούσε, ως εκ τούτου, να ειδοποιήσει προηγουμένως τις αρχές του εν λόγω τελωνείου σχετικά με το ως άνω περιστατικό. Το γεγονός αυτό διευκόλυνε τις δραστηριότητες απάτης του διεφθαρμένου τελωνειακού υπαλλήλου, του κ. Mauritz, κατά το μέτρο που οι συνάδελφοί του στο τελωνείο του Philippsreut δεν είχαν ενημερωθεί σχετικά με την αναμενόμενη άφιξη σημαντικών φορτίων τσιγάρων.

131 Η εκτίμηση αυτή δεν μπορεί να αναιρεθεί από το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, στο πλαίσιο του συστήματος των δελτίων αναμενόμενης αναχωρήσεως, το τελωνείο στο οποίο όντως προσκομίσθηκαν τα εμπορεύματα οφείλει να γνωστοποιήσει το γεγονός αυτό στο τελωνείο αναχωρήσεως και στο τελωνείο προορισμού που εμφαίνεται στο τελωνειακό έγγραφο. Συγκεκριμένα, έστω και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένο ότι το ως άνω σύστημα χρησιμοποιήθηκε αποτελεσματικά εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η παροχή ανακριβούς στοιχείου ως προς το τελωνείο προορισμού θίγει τον ίδιο τον σκοπό του συστήματος των δελτίων αναμενόμενης αναχωρήσεως, που είναι να παρασχεθεί η δυνατότητα στο τελωνείο προορισμού να πληροφορηθεί εκ των προτέρων ότι ένα φορτίο εμπορευμάτων που εγκυμονούν κινδύνους είναι καθ' οδόν.

132 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή, θεωρώντας ότι η προσφεύγουσα είχε αναγράψει εσκεμμένως ένα τελωνείο προορισμού ως προς το οποίο γνώριζε εκ των προτέρων ότι ήταν ανακριβές και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός αυτό κατά την εκτίμησή της σχετικά με την ύπαρξη πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους της προσφεύγουσας, δεν υπέπεσε σε πλάνη.

4. Ως προς τον τρόπο επιστροφής του αντιτύπου αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1

— Επιχειρήματα των διαδίκων

133 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι η διαβίβαση των τελωνειακών εγγράφων από το τελωνείο προορισμού στο τελωνείο λήξης του καθεστώτος διά της επίσημης οδού καθυστερούσε σημαντικά και ότι είχε πληροφορηθεί από τις ολλανδικές αρχές ότι επιτρεπόταν η επιστροφή των αντιτύπων αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1 απευθείας από το τελωνείο προορισμού. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι για τον λόγο αυτό παρέδωσε στον οδηγό και στον κ. C., τον παραγγελιοδόχο, φακέλους οι οποίοι

έφεραν γραμματόσημα και στους οποίους είχε αναγραφεί η διεύθυνση του τελωνείου του Coevorden, προκειμένου να παραδοθούν στις γερμανικές αρχές. Ωστόσο, ο Γερμανός τελωνειακός υπάλληλος δεν χρησιμοποίησε τους ως άνω φακέλους, παραδίδοντας τα αντίτυπα αριθ. 5 στον οδηγό ή στον κ. C., τον παραγγελιοδόχο, που τα παρέδωσαν στην προσφεύγουσα, η οποία, με τη σειρά της, τα διαβίβασε στις ολλανδικές τελωνειακές αρχές. Πάντως, κατά την προσφεύγουσα, το ως άνω σύστημα αποστολής, το οποίο δεν ήταν σύνηθες, δεν αντέβαινε, ωστόσο, στο άρθρο 356, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής, το οποίο δεν διευκρινίζει τίποτε ως προς τον τρόπο αποστολής του παραστατικού Τ 1 από το τελωνείο προορισμού.

134 Επιπλέον, όταν αποδείχθηκε ότι το αντίτυπο αριθ. 5 του παραστατικού Τ 1 της 16ης Φεβρουαρίου 1994 (παραστατικό Τ 1 αριθ. 120228), που αντιστοιχεί στην πρώτη από τις επίμαχες πράξεις, δεν είχε αποσταλεί στο τελωνείο του Coevorden, η προσφεύγουσα ήλθε σε επαφή με το τμήμα εκκαθαρίσεως του εν λόγω τελωνείου, κατ' αρχάς τηλεφωνικώς και, εν συνεχεία, με τηλεομοιοτυπία της 25ης Φεβρουαρίου 1994, αποστέλλοντας αρχικώς ένα αντίγραφο και, εν συνεχεία, το πρωτότυπο του εν λόγω αντιτύπου. Με τηλεομοιοτυπίες της 15ης και της 28ης Μαρτίου 1994, η προσφεύγουσα απέστειλε, επίσης, αντίγραφα των εντύπων αριθ. 5 που αντιστοιχούν στις πράξεις της 25ης Φεβρουαρίου 1994 και της 23ης Μαρτίου 1994 (παραστατικά Τ 1 αριθ. 120274 και αριθ. 120410). Η προσφεύγουσα χρησιμοποίησε την ως άνω διαδικασία και για τις επόμενες μεταφορές. Επομένως, τα ολλανδικά τελωνεία ήσαν απολύτως ενημερωμένα για τη διαδικασία διαβιβάσεως που χρησιμοποιήθηκε και είχαν δεχθεί ρητώς τα επίμαχα τελωνειακά έγγραφα.

135 Τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, για την περίπτωση που το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η διαδικασία που χρησιμοποιήθηκε ήταν αντίθετη προς την τελωνειακή νομοθεσία, ότι ο περίπλοκος χαρακτήρας της εν λόγω νομοθεσίας πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση, εν προκειμένω, της έννοιας της πρόδηλης αμέλειας, σύμφωνα με την προαναφερθείσα απόφαση Söhl & Söhlke.

136 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 356, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής δεν αφήνει καμία αμφιβολία ως προς τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται για την επιστροφή του αντιτύπου αριθ. 5 του παραστατικού Τ 1, δεδομένου ότι τίποτε δεν επιτρέπει να συναχθεί από τη διάταξη αυτή ότι επιτρέπεται η παρέμβαση τρίτου. Συγκεκριμένα, πρόκειται για μια αμιγώς διοικητική διαδικασία που επιτρέπει στις τελωνειακές αρχές να ελέγχουν την ορθή διεξαγωγή της διαμετακομίσεως. Πάντως, η προσφεύγουσα, υπό την ιδιότητα του επιχειρηματία με μεγάλη εμπειρία στον τομέα των μεταφορών, ουδέποτε έπρεπε να δεχθεί να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην αποστολή του αντιτύπου αριθ. 5.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

137 Το άρθρο 356, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής ορίζει ότι, όταν τα εμπορεύματα προσκομίζονται στο τελωνείο προορισμού, το εν λόγω τελωνείο θεωρεί, κατόπιν ελέγχου, τα αντίτυπα του παραστατικού Τ 1 και αποστέλλει χωρίς καθυστέρηση ένα αντίτυπο στο τελωνείο αναχωρήσεως. Το άρθρο 358 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν μία ή περισσότερες κεντρικές υπηρεσίες στις οποίες τα αρμόδια τελωνεία του κράτους μέλους προορισμού οφείλουν να επιστρέφουν τα παραστατικά. Επομένως, η επιστροφή του αντιτύπου αριθ. 5 του παραστατικού Τ 1 πρέπει να πραγματοποιείται διά της διοικητικής οδού, απευθείας από το τελωνείο προορισμού προς το τελωνείο αναχωρήσεως, με ενδεχόμενη παρέμβαση των κεντρικών τελωνείων που έχουν καθοριστεί προς τον σκοπό αυτό από τα κράτη μέλη. Όπως διευκρίνισε η Επιτροπή σε απάντηση στα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας που διατάχθηκαν από το Πρωτοδικείο, η αποστολή πραγματοποιείται, ιδίως, μέσω φακέλων των οποίων η ταυτότητα έχει διαπιστωθεί προσηκόντως από τις τελωνειακές αρχές της χώρας προορισμού, λαμβανομένου υπόψη ότι η ως άνω διαπίστωση της ταυτότητας διασφαλίζεται με τη χρήση ειδικών σφραγίδων, μηχανών αποτύπωσης ταχυδρομικών τελών ή ειδικών μέσων αποτύπωσης ταχυδρομικών τελών, που ανακοινώνονται στην Επιτροπή και είναι γνωστά στις άλλες αρμόδιες εθνικές διοικήσεις.

138 Επομένως, η κοινοτική τελωνειακή νομοθεσία δεν επιτρέπει το να αναθέτει το τελωνείο προορισμού σε τρίτους, και ιδίως σε ιδιώτες επιχειρηματίες που

συμμετέχουν στην πράξη διαμετακομίσεως, το καθήκον διαβιβάσεως του αντιτύπου αριθ. 5 του παραστατικού Τ 1 στο τελωνείο αναχωρήσεως. Συγκεκριμένα, λαμβανομένης υπόψη της αναμφισβήτητα ουσιώδους σημασίας που έχει το παραστατικό διαμετακομίσεως Τ 1 για την ορθή λειτουργία του καθεστώτος της εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως (απόφαση British American Tobacco, προπαρατεθείσα, σκέψη 52), καθώς και της σημασίας του αντιτύπου αριθ. 5 του εν λόγω παραστατικού όσον αφορά τον προσδιορισμό της ενδεχόμενης γενέσεως τελωνειακής οφειλής ή την ανακοίνωση στις αρχές του τελωνείου αναχωρήσεως των ενδεχόμενων παρατυπιών που διαπράχθηκαν κατά τη μεταφορά των εμπορευμάτων, η διαβίβαση του ως άνω αντιτύπου πρέπει να διεξάγεται υποχρεωτικά μεταξύ τελωνειακών αρχών, χωρίς παρέμβαση των επιχειρηματιών. Η συμμετοχή των επιχειρηματιών στην αποστολή δεν επιτρέπει να εξασφαλισθεί η γνησιότητα των επίμαχων εγγράφων και των πληροφοριακών στοιχείων που περιέχονται στα εν λόγω έγγραφα και αυξάνει τους κινδύνους απάτης.

139 Σε απάντηση στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα δέχθηκε ότι η ακολουθηθείσα διαδικασία δεν αντιστοιχούσε στην προηγούμενη πρακτική της. Επιπλέον, αυτός ο τρόπος αποστολής δεν ήταν εκείνος που είχε αποφασισθεί μεταξύ της προσφεύγουσας και του κ. C., του παραγγελιοδόχου, και ο οποίος συνίστατο στη χρήση φακέλων οι οποίοι έφεραν γραμματόσημα και ανέφεραν τη διεύθυνση του τελωνείου λήξης του καθεστώτος του Coevorden και οι οποίοι έπρεπε να διαβιβασθούν από τον οδηγό του φορτηγού στις αρχές του τελωνείου προορισμού, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν από τις εν λόγω αρχές για τη διαβίβαση, μέσω ταχυδρομείου, των αντιτύπων αριθ. 5 στο τελωνείο λήξης του καθεστώτος. Οι ακόλουθες δηλώσεις του κ. FB., που επαναλαμβάνονται στην έκθεση του FIOD (σημείο 8.3, σ. 40 και 41), καταδεικνύουν εξόχως τον πλημμελή χαρακτήρα της διαδικασίας που χρησιμοποιήθηκε:

« [Το αντίτυπο αριθ. 5] μου παραδόθηκε από τον [C., τον παραγγελιοδόχο,] ή εμμέσως από τον [B.] [ανώτερο του FB.] [...] Η πρώτη αντίδρασή μου κάθε φορά ήταν να φοβηθώ [...] Γνωστοποίησα την έκπληξή μου στην εταιρία όπου εργάζομαι και διαμαρτυρήθηκα στον [B.] [...] Έκτοτε, δεν συμφώνησα τίποτε με τον [B.] ως προς τη μεταγενέστερη επιστροφή στην υπηρεσία εκκαθαρίσεως [...] Όταν [ο C., ο παραγγελιοδόχος,] επανήλθε μια ημέρα με ένα σφραγισμένο [αντίτυπο αριθ. 5], αισθάνθηκα να σηκώνονται οι τρίχες της κεφαλής μου, ήμουν τουλάχιστον, συγχρόνως, κατάπληκτος και εξοργισμένος που δεν τηρήθηκε ό,τι είχε συμφωνηθεί. Το γνωστοποίησα στον [B.] και στον [C., τον παραγγελιοδόχο] [...]»

140 Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα είχε γνώση του χρησιμοποιηθέντος τρόπου επιστροφής πριν από την αναχώρηση της δεύτερης μεταφοράς τσιγάρων, εκείνης που αντιστοιχεί στην πράξη της 25ης Φεβρουαρίου 1994. Πάντως, καίτοι η ως άνω μέθοδος επιστροφής ήταν αντίθετη όχι μόνον στην τελωνειακή νομοθεσία, αλλά και σε ό,τι είχε αποφασισθεί με τον κ. C., τον παραγγελιοδόχο, η προσφεύγουσα δέχθηκε τη χρησιμοποίηση της εν λόγω μεθόδου για τις δέκα μεταγενέστερες πράξεις, συμμετέχοντας στην εφαρμογή της μεθόδου αυτής.

141 Ωστόσο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ως άνω διαδικασία επιστροφής ήταν ρητώς αποδεκτή από τις ολλανδικές αρχές. Ισχυρίζεται δε, ιδίως, ότι, όταν άρχισε να παραλαμβάνει από τον κ. C., τον παραγγελιοδόχο, τα αντίτυπα αριθ. 5, επικοινώνησε, επανειλημμένως, τηλεφωνικώς με τα τελωνεία και έλαβε τη συγκατάθεσή τους. Επίσης, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι απέστειλε στα τελωνεία τα αντίτυπα αριθ. 5 και ότι τα εν λόγω αντίτυπα έγιναν δεκτά. Πάντως, καίτοι υπήρξαν όντως ορισμένες επαφές μεταξύ της προσφεύγουσας και των ολλανδικών αρχών, από τον φάκελο δεν προκύπτει, ωστόσο, ότι οι ολλανδικές αρχές είχαν δεχθεί ρητώς τη χρησιμοποιηθείσα μέθοδο επιστροφής. Αντιθέτως, δεν αμφισβητείται ότι οι ολλανδικές αρχές θεωρούσαν απαράδεκτη την παρέμβαση ιδιωτών επιχειρηματιών ως προς την επιστροφή. Έτσι, η έκθεση του FIOD (σημείο 3.2.3, σ. 18) περιέχει τις ακόλουθες δηλώσεις ενός τελωνειακού υπαλλήλου της περιφέρειας του Groningue: «Ουδέποτε ενημερώθηκα σχετικά με το γεγονός ότι τα πέμπτα αντίτυπα είχαν επιστραφεί στην υπηρεσία εκκαθαρίσεως του τελωνείου του Coevorden με τη μεσολάβηση της [προσφεύγουσας]. Ουδέποτε θα δίναμε τη συγκατάθεσή μας για τον τελευταίο αυτό τρόπο εκκαθαρίσεως [...] Δεν απαγόρευσα τον άλλο τρόπο επιστροφής του πέμπτου αντιτύπου (απευθείας αποστολή από το γερμανικό τελωνείο στην υπηρεσία εκκαθαρίσεως του Coevorden). Αντιθέτως, θα είχα απαγορεύσει ή θα απαγόρευα έναν άλλο τρόπο επιστροφής του πέμπτου αντιτύπου στην υπηρεσία εκκαθαρίσεως του τελωνείου του Coevorden με τη μεσολάβηση της [προσφεύγουσας].» Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, υπό τις περιστάσεις της προκειμένης περιπτώσεως, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να επικαλεσθεί απλώς την έλλειψη αντιδράσεως των ολλανδικών αρχών για ορισμένη περίοδο ως προς τον τρόπο επιστροφής του εντύπου αριθ. 5 προκειμένου να θεμελιώσει την εμπιστοσύνη της στη νομιμότητα της μεθόδου αυτής.

142 Τέλος, το επικουρικό επιχείρημα της προσφεύγουσας, το οποίο αφορά την περιπλοκότητα της εφαρμοστέας νομοθεσίας, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Όπως ήδη επισημάνθηκε, από το άρθρο 356 του κανονισμού εφαρμογής προκύπτει απερίφραστα ότι το τελωνείο προορισμού οφείλει να προβαίνει στην επιστροφή του αντιτύπου αριθ. 5 του παραστατικού Τ 1 στο τελωνείο αναχωρήσεως, χωρίς παρέμβαση τρίτων.

143 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα, ως επιχειρηματίας με μεγάλη εμπειρία στον τομέα της κοινοτικής διαμετακομίσεως, δεν έπρεπε να δεχθεί να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην επιστροφή του αντιτύπου αριθ. 5 των επίμαχων εγγράφων. Επίσης, πρέπει να επισημανθεί ότι ο τρόπος επιστροφής του εντύπου αριθ. 5 που χρησιμοποιήθηκε εν προκειμένω όχι μόνον προϋπέθετε παράβαση των τυπικών κανόνων του καθεστώτος κοινοτικής διαμετακομίσεως, αλλά συνέβαλε στην τέλεση της απάτης. Συγκεκριμένα, η μη χρήση της διοικητικής οδού, και ιδίως η έλλειψη διαβιβάσεως στο κεντρικό γερμανικό τελωνείο, απέκλεισε τη δυνατότητα των γερμανικών αρχών να ελέγξουν τους αριθμούς καταχωρίσεως που είχαν αναγραφεί από τον διεφθαρμένο τελωνειακό υπάλληλο στα επίμαχα παραστατικά Τ 1, οι οποίοι, όπως επιβάλλεται να υπομνησθεί, αντιστοιχούσαν στην πραγματικότητα σε αριθμούς που χρησιμοποιήθηκαν για την καταχώριση άλλων εμπορευμάτων και άλλων τελωνειακών εγγράφων. Η δολιότητα αυτή θα μπορούσε, κατά πάσα πιθανότητα, να ανακαλυφθεί από τις γερμανικές αρχές, αλλά δεν μπορούσε να διαπιστωθεί από τις ολλανδικές αρχές εκκαθαρίσεως.

144 Συνεπώς, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στην παράτυπη επιστροφή των αντιτύπων αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1 κατά την εκτίμησή της ως προς την ύπαρξη πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους της προσφεύγουσας, δεν υπέπεσε σε πλάνη.

5. Ως προς την ανεπάρκεια πληροφοριών σχετικά με τους αγοραστές

— Επιχειρήματα των διαδίκων

145 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι είχε ικανοποιητικές επαγγελματικές σχέσεις επί οκτώ έτη με τον κ. C., τον παραγγελιοδόχο, και ότι τίποτε δεν την είχε ωθήσει να είναι δύσπιστη ως προς τους αγοραστές για λογαριασμό των οποίων αυτός ενεργούσε. Η απαίτηση της Επιτροπής να συλλεγούν πληροφορίες από τον παραγγελιοδόχο ως προς τους αγοραστές αγνοούσε την πραγματικότητα του διεθνούς εμπορίου, δεδομένου ότι ο παραγγελιοδόχος δεν έχει συμφέρον να έχουν άμεσες σχέσεις τα δύο μέρη της συναλλαγής. Επιπλέον, ο έλεγχος αυτός πραγματοποιείται μόνον πολύ σπάνια στο πλαίσιο της εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως, και ειδικότερα σε περιπτώσεις όπου ο διασαφιστής ενεργεί βάσει οδηγιών του αποδέκτη. Περαιτέρω, δεν ήταν αναγκαίο να ελεγχθεί, εν προκειμένω, η φερεγγυότητα των αγοραστών, δεδομένου ότι η πληρωμή είχε γίνει τοις μετρητοίς.

146 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα όφειλε, ιδίως υπό τη διττή ιδιότητα του πωλητή των εμπορευμάτων και του διασαφιστή, να εξακριβώσει αν οι αγοραστές, των οποίων γνώριζε την ταυτότητα, υπήρχαν στην πραγματικότητα και ότι όφειλε να λάβει τις ελάχιστες προφυλάξεις προκειμένου να αποφύγει να χρησιμεύσει ως κάλυψη για μια εικονική πώληση που μπορεί να δώσει λαβή για τη διάπραξη απάτης στο πλαίσιο της κοινοτικής διαμετακομίσεως.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

147 Η προσφεύγουσα δεν προσπάθησε να λάβει ακριβείς πληροφορίες ως προς τους φερόμενους ως αγοραστές των εμπορευμάτων που αποτελούσαν αντικείμενο των επίμαχων τελωνειακών πράξεων. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της προκειμένης περιπτώσεως, και ιδίως της προηγούμενης υπάρξεως μακράς εμπορικής σχέσεως μεταξύ της προσφεύγουσας και του κ. C., του παραγγελιοδόχου, ο οποίος ισχυριζόταν ότι εκπροσωπούσε τους εν λόγω αγοραστές, καθώς και του ιδιάζοντος χαρακτήρα της διεθνούς εμπορικής διακινήσεως, και ειδικότερα της δυσχέρειας ταχείας λήψεως λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε διαφορετικές χώρες, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι το γεγονός αυτό δεν μπορεί, αυτό καθ' εαυτό, να θεμελιώσει την εκτίμηση σχετικά με την ύπαρξη πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους της προσφεύγουσας.

6. Ως προς την έλλειψη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των ειδικών περιστάσεων και της αμέλειας που προσάπτεται στην προσφεύγουσα

— Επιχειρήματα των διαδίκων

148 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι από το άρθρο 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα προκύπτει ότι η διαγραφή των δασμών μπορεί να απορριφθεί μόνον αν η επίμαχη ειδική κατάσταση είναι απόρροια της αμέλειας του αιτούντος. Πάντως, εν προκειμένω, δεν υπάρχει καμία σχέση αιτίας–αιτιατού μεταξύ της ως άνω καταστάσεως, ήτοι της απάτης του Γερμανού τελωνειακού υπαλλήλου, και των τεσσάρων περιστάσεων επί των οποίων στήριξε η Επιτροπή την εκτίμησή της σχετικά με την προβαλλόμενη πρόδηλη αμέλεια. Συγκεκριμένα, η εν λόγω απάτη δεν ήταν απόρροια της ελλείψεως μνείας των αριθμών κυκλοφορίας ούτε της παραλείψεως εξακριβώσεως της ταυτότητας των αγοραστών. Επιπλέον, η αλλαγή του τελωνείου προορισμού και ο ασυνήθης τρόπος επιστροφής του αντιτύπου αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1 προκάλεσαν μόνον υποψίες στις τελωνειακές αρχές και αύξησαν τον κίνδυνο αποκαλύψεως της απάτης.

149 Η Επιτροπή προβάλλει ότι μια αίτηση διαγραφής μπορεί να απορριφθεί όταν ο αιτών έχει επιδείξει πρόδηλη αμέλεια, ανεξαρτήτως της υπάρξεως συνδέσμου με την ειδική περίσταση που επικαλείται. Η Επιτροπή εκτιμά, εν πάση περιπτώσει, ότι υφίσταται εν προκειμένω αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ειδικής περιστάσεως και της πρόδηλης αμέλειας της προσφεύγουσας, καθόσον η εν λόγω αμέλεια συνέβαλε στην τέλεση της απάτης και κατέστησε δυσχερέστερη την αποκάλυψή της.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

150 Σύμφωνα με το άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα, η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών δασμών είναι δυνατή σε περιπτώσεις οι οποίες προκύπτουν από περιστάσεις που δεν συνεπάγονται ούτε δόλο ούτε πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου. Επιπλέον, το άρθρο 905 του κανονισμού εφαρμογής προβλέπει ότι η αίτηση διαγραφής πρέπει να συνοδεύεται από αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να αποτελέσουν ειδική κατάσταση που προκύπτει από περιστάσεις για τις οποίες δεν υπήρξε δόλος ή πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου. Σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή, από το ίδιο το περιεχόμενο των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι πρέπει να υφίσταται σύνδεσμος μεταξύ της αμέλειας που προσάπτεται στον επιχειρηματία και της ειδικής καταστάσεως που διαπιστώθηκε. Ελλείψει τέτοιου συνδέσμου, θα ήταν ανεπιεικές το να απορριφθεί η αίτηση διαγραφής ή επιστροφής. Ωστόσο, και σε αντίθεση με ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, δεν είναι αναγκαίο η ειδική κατάσταση να είναι ευθεία και άμεση απόρροια της αμέλειας του ενδιαφερομένου. Συναφώς, αρκεί να συνέβαλε η αμέλεια στην αφαίρεση εμπορεύματος από την τελωνειακή επιτήρηση ή να διευκόλυνε την εν λόγω αφαίρεση.

151 Εν προκειμένω, η ειδική κατάσταση συνίσταται στο γεγονός ότι η προσφεύγουσα υπήρξε θύμα απάτης που κατέστη δυνατή με τη συμμετοχή υπαλλήλου των εθνικών τελωνειακών υπηρεσιών. Επομένως, είναι αναγκαίο οι διάφορες συμπεριφορές που προσάπτονται στην προσφεύγουσα ως αποτελούσες συστατικά στοιχεία πρόδηλης αμέλειας να συνέβαλαν στην τέλεση της εν λόγω απάτης ή να διευκόλυναν την τέλεσή της.

152 Πάντως, έχει κριθεί ήδη (βλ. σκέψεις 118, 120, 130 και 143) ότι τρεις από τις συμπεριφορές που προσάπτονται στην προσφεύγουσα ως αποτελούσες συστατικά στοιχεία πρόδηλης αμέλειας, ήτοι η παράλειψη αναγραφής των αριθμών κυκλοφορίας στα αντίτυπα αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1, η εσφαλμένη αναγραφή του Schirnding ως τελωνείου προορισμού και ο παράτυπος τρόπος επιστροφής του εντύπου αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1, διευκόλυναν την τέλεση της απάτης και, επομένως, την αφαίρεση των εμπορευμάτων από την τελωνειακή επιτήρηση, περιπλέκοντας ιδίως τον έλεγχο, εκ μέρους των εθνικών τελωνειακών αρχών, της ορθής διεξαγωγής των επίμαχων πράξεων.

153 Επομένως, η αιτίαση περί ελλείψεως αιτιώδους συνάφειας πρέπει να απορριφθεί.

7. Συμπέρασμα ως προς τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως

154 Κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή διαθέτει διακριτική ευχέρεια όταν λαμβάνει απόφαση κατ' εφαρμογήν της γενικής ρήτρας επιεικείας που προβλέπει η κοινοτική τελωνειακή νομοθεσία (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 9ης Νοεμβρίου 1995, Τ-346/94, France-aviation κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2841, σκέψη 34· Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 60· Mehibas Dordtselaan κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 46 και 78, και Aslantrans κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 55). Επίσης, πρέπει να επισημανθεί ότι η δυνατότητα επιστροφής ή διαγραφής εισαγωγικών δασμών, που γίνεται δεκτή μόνον υπό ορισμένες προϋποθέσεις και σε ειδικά προβλεπόμενες περιπτώσεις, αποτελεί εξαίρεση από το σύνηθες σύστημα των εισαγωγών και των εξαγωγών και, κατά συνέπεια, οι διατάξεις που προβλέπουν μια τέτοια επιστροφή ή διαγραφή πρέπει να ερμηνεύονται στενά (αποφάσεις Söhl & Söhlke, προπαρατεθείσα, σκέψη 52, και Aslantrans κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 55). Ειδικότερα, εφόσον η έλλειψη πρόδηλης αμέλειας αποτελεί προϋπόθεση sine qua non, προκειμένου να ζητηθεί η επιστροφή ή διαγραφή εισαγωγικών δασμών, έπεται ότι η έννοια αυτή πρέπει να ερμηνευθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε ο αριθμός των περιπτώσεων επιστροφής ή διαγραφής να παραμείνει περιορισμένος (απόφαση Söhl & Söhlke, προπαρατεθείσα, σκέψη 52).

155 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα ήταν κυρίως υπόχρεος του καθεστώτος εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως για τις επίμαχες τελωνειακές πράξεις. Κατά συνέπεια, ως κυρίως υπόχρεος, η προσφεύγουσα είχε δεχθεί μια ιδιαίτερη ευθύνη σε σχέση με τις ως άνω πράξεις.

156 Ωστόσο, η προσφεύγουσα παρέβη εσκεμμένως και επανειλημμένως τις υποχρεώσεις του καθεστώτος εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως τις οποίες υπείχε. Συγκεκριμένα, πρώτον, η προσφεύγουσα, μη αναφέροντας τους αριθμούς κυκλοφορίας των οχημάτων μεταφοράς, δεν τήρησε την υποχρέωση που προβλέπεται στο παράρτημα 37 του κανονισμού εφαρμογής. Δεύτερον, η προσφεύγουσα, παρέχοντας ανακριβή στοιχεία ως προς το τελωνείο προορισμού στις τελωνειακές διασαφήσεις, παρέβη τις υποχρεώσεις που της επιβάλλουν το άρθρο 199 του κανονισμού εφαρμογής και το παράρτημα 37 του εν λόγω κανονισμού. Τέλος, τρίτον, η προσφεύγουσα, έχοντας συμμετοχή σε έναν παράτυπο τρόπο επιστροφής των αντιτύπων αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1, συνέβαλε στη μη τήρηση της διατάξεως του άρθρου 356 του κανονισμού εφαρμογής. Εξάλλου, οι παραβιασθείσες διατάξεις δεν ήσαν ιδιαίτερα περίπλοκες και δεν απαιτούσαν δύσκολη ερμηνεία. Επιπλέον, η προσφεύγουσα ήταν επιχειρηματίας με μεγάλη εμπειρία στον τομέα αυτό. Οι ως άνω παραβάσεις δεν αποτελούν μόνον παραβάσεις των τυπικών υποχρεώσεων του καθεστώτος της κοινοτικής διαμετακομίσεως, αλλά συνέβαλαν, επιπλέον, στην τέλεση της απάτης και στην αφαίρεση του εμπορεύματος από την τελωνειακή επιτήρηση, περιπλέκοντας ιδίως τον έλεγχο, εκ μέρους των εθνικών τελωνειακών αρχών, της ορθής διεξαγωγής των πράξεων. Τέλος, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, προκειμένου περί τελωνειακών πράξεων που αφορούν τσιγάρα, που είναι εμπορεύματα τα οποία εγκυμονούν κινδύνους, η προσφεύγουσα όφειλε να επιδείξει ιδιαίτερη επιμέλεια.

157 Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή, θεωρώντας ότι, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων της προκειμένης περιπτώσεως, η προσφεύγουσα είχε επιδείξει πρόδηλη αμέλεια, κατά την έννοια του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα και του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής, δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

158 Κατά συνέπεια, ο ως άνω λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας

Επιχειρήματα των διαδίκων

159 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα πρέπει να ερμηνευθεί και να εφαρμοστεί σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Πάντως, λαμβανομένου υπόψη του ποσού των δασμών των οποίων ζητήθηκε η διαγραφή και λαμβανομένης υπόψη της διαστάσεως των εμπορικών δραστηριοτήτων της προσφεύγουσας, η απόρριψη της αιτήσεως διαγραφής θα συνεπαγόταν πολύ σημαντική ζημία και θα απαιτούσε, προκειμένου να μην παραβιασθεί η αρχή της αναλογικότητας, να είναι ιδιαιτέρως σοβαρή η προβαλλόμενη αμέλεια που διαπιστώθηκε από την Επιτροπή. Εν τέλει, η Επιτροπή αντιμετώπισε κατά τρόπο δυσανάλογα αυστηρό την προσφεύγουσα, ως προς την οποία η αμέλεια που της προσάπτεται «εξηρτάτο» άμεσα από την απατηλή συμπεριφορά ενός Γερμανού τελωνειακού υπαλλήλου.

160 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η αρχή της αναλογικότητας πρέπει να εφαρμοστεί εν προκειμένω ως προς την ερμηνεία των διατάξεων που διέπουν τη διαγραφή της τελωνειακής οφειλής και όχι ως προς το ζήτημα του κύρους της ίδιας της οφειλής. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι δεν είναι δυσανάλογο το να κηρυχθεί ένας επιχειρηματίας σε πτώχευση λόγω του γεγονότος ότι πρέπει να εξοφλήσει τελωνειακή οφειλή (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 1996, C-153/94 και C-204/94, Faroe Seafood κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-2465, σκέψη 116). Τέλος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, στην προσβαλλόμενη απόφαση, την αρχή της αναλογικότητας, αλλά οι σοβαρές αιτιάσεις που μπορούν να προσαφθούν στην προσφεύγουσα δεν επέτρεψαν καμία διαγραφή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

161 Πρέπει να επισημανθεί ότι το ποσό της τελωνειακής οφειλής που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα συνδέεται με την οικονομική βαρύτητα των εμπορευμάτων που αποτέλεσαν αντικείμενο των επίμαχων πράξεων κοινοτικής διαμετακομίσεως, και ειδικότερα με το ποσό των δασμών και των φόρων που επιβαρύνουν τα εν λόγω εμπορεύματα, ήτοι τα τσιγάρα. Το γεγονός ότι το ποσό που ζητείται για εισαγωγικούς δασμούς είναι σημαντικό εμπίπτει στην κατηγορία των επαγγελματικών κινδύνων τους οποίους φέρει ο επιχειρηματίας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Faroe Seafood κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 115). Επομένως, η βαρύτητα της οφειλής της οποίας ζητείται η διαγραφή δεν είναι, αυτή καθ' εαυτήν, στοιχείο ικανό να διαμορφώσει την εκτίμηση των προϋποθέσεων από τις οποίες εξαρτάται η εν λόγω διαγραφή. Κατά συνέπεια, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή, μη λαμβάνοντας υπόψη εν προκειμένω, κατά την εξέταση της επίμαχης αιτήσεως, τη βαρύτητα της οικονομικής ζημίας που προκάλεσε στην προσφεύγουσα η απόφαση περί απορρίψεως, δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας.

162 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η πρόδηλη αμέλεια την οποία της προσάπτει η Επιτροπή «εξαρτάται» άμεσα από την απάτη του Γερμανού τελωνειακού υπαλλήλου, αρκεί η διαπίστωση ότι η εν λόγω απάτη ελήφθη υπόψη από την Επιτροπή, δεδομένου ότι επί της περιστάσεως αυτής βασίσθηκε η εκτίμηση σχετικά με την ύπαρξη, εν προκειμένω, ειδικής καταστάσεως. Πάντως, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της δεύτερης προϋποθέσεως θεμελιώσεως του δικαιώματος διαγραφής, ήτοι της ελλείψεως πρόδηλης αμέλειας, η Επιτροπή ορθώς έλαβε υπόψη τις συμπεριφορές και τις παραλείψεις οι οποίες αποδίδονται στην προσφεύγουσα και οι οποίες, όπως έχει κριθεί, συνέβαλαν στην τέλεση της απάτης και περιέπλεξαν την αποκάλυψή της. Επομένως, η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας ούτε κατά την εξέταση της συμπεριφοράς της προσφεύγουσας.

163 Συνεπώς, ο ως άνω λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την ανυπαρξία της τελωνειακής οφειλής

Επιχειρήματα των διαδίκων

164 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα προέβαλε έναν νέο λόγο ακυρώσεως, επικαλούμενη την επέλευση ενός νέου περιστατικού. Ισχυρίστηκε ότι, όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα απόφαση του Vrchní Soud της Πράγας της 30ής Νοεμβρίου 2004, τα εμπορεύματα που αποτέλεσαν αντικείμενο των επίδικων τελωνειακών πράξεων εγκατέλειψαν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας. Επομένως, τα ως άνω εμπορεύματα δεν αφαιρέθηκαν από την τελωνειακή επιτήρηση και, ως εκ τούτου, δεν υπόκεινται σε εισαγωγικούς δασμούς. Κατά συνέπεια, η τελωνειακή οφειλή που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα από τις ολλανδικές αρχές, της οποίας η αίτηση διαγραφής αποτέλεσε αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν υφίσταται. Το γεγονός αυτό είναι ικανό να δικαιολογήσει τη διαγραφή της τελωνειακής οφειλής. Η εφαρμογή της προβλεπόμενης στο άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα διαδικασίας προϋποθέτει την προηγούμενη ύπαρξη τελωνειακής οφειλής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

165 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι οι διατάξεις του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα και του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής έχουν ως μοναδικό σκοπό

την απαλλαγή των επιχειρηματιών, όταν συντρέχουν ορισμένες ιδιαίτερες περιστάσεις και εφόσον δεν υπάρχει πρόδηλη αμέλεια ή δόλος, από την υποχρέωση καταβολής των δασμών που οφείλουν και όχι να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ίδια την αρχή του απαιτητού της τελωνειακής οφειλής [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Μαρτίου 1987, 244/85 και 245/85, Cerealmangimi και Italgrani κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1303, σκέψη 11, και της 6ης Ιουλίου 1993, C-121/91 και C-122/91, CT Control (Rotterdam) και JCT Benelux κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3873, σκέψη 43· απόφαση Hyper κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 98]. Συγκεκριμένα, το ζήτημα αν υπάρχει οφειλή και ποιο είναι το ακριβές ποσό της εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Πάντως, οι αιτήσεις που απευθύνονται στην Επιτροπή βάσει των προαναφερθεισών διατάξεων δεν αφορούν το ζήτημα αν οι εθνικές τελωνειακές αρχές εφάρμοσαν ορθώς τις διατάξεις του ουσιαστικού τελωνειακού δικαίου. Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι οι αποφάσεις που λαμβάνουν οι αρχές αυτές μπορούν να προσβληθούν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων τα οποία μπορούν να υποβάλουν το ζήτημα στην κρίση του Δικαστηρίου κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 16ης Ιουλίου 1998, T-195/97, Kia Motors και Broekman Motorships κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2907, σκέψη 36, και Hyper κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 98).

166 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, ο ως άνω λόγος ακυρώσεως πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτος.

167 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι έχει διαφωτιστεί επαρκώς από τη διεξαγωγή αποδείξεων στην προκειμένη υπόθεση καθώς και από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν και τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους διαδίκους στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και ότι δεν είναι αναγκαίο να διαταχθούν άλλα αποδεικτικά μέσα, και ειδικότερα η εξέταση μαρτύρων που προτάθηκε από την προσφεύγουσα.

168 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

169 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδά της καθώς και στα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της τελευταίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) **Η προσφεύγουσα φέρει τα δικαστικά έξοδά της και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.**

Cooke García-Valdecasas Trstenjak

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Σεπτεμβρίου 2005.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

J. D. Cooke

Περιεχόμενα

Νομικό πλαίσιο ..... II - 3180

Κανόνες που αφορούν την κοινοτική διαμετακόμιση ..... II - 3180

Κανόνες που αφορούν την επιστροφή ή τη διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών ..... II - 3185

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 3187

Οι επίμαχες πράξεις εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως ..... II - 3187

Διοικητική διαδικασία ..... II - 3191

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 3194

Σκεπτικό ..... II - 3195

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παραβάσεις της διαδικασίας διαγραφής των εισαγωγικών δασμών και από παραβίαση της αρχής της ασφαλείας δικαίου ..... II - 3196

1. Ως προς την αιτίαση περί ελλείψεως ενημερώσεως για την παράταση της προθεσμίας και περί παραβιάσεως της αρχής της ασφαλείας δικαίου ..... II - 3197

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3197

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3198

2. Ως προς την αιτίαση περί της μη έγκαιρης διαβιβάσεως των αιτήσεων συμπληρωματικών πληροφοριών ..... II - 3199

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3199

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3201

3. Ως προς τις αιτιάσεις περί όψιμης και ατελούς προσβάσεως στον φάκελο. II - 3202

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3202

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3204

4. Ως προς την αιτίαση περί της καθυστερήσεως με την οποία παρελήφθησαν οι απαντήσεις των ολλανδικών αρχών ..... II - 3209

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3209

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3210

5. Ως προς την αιτίαση περί της καθυστερήσεως με την οποία διαβιβάσθηκε η έκθεση του FIOD από τις ολλανδικές αρχές ..... II - 3210

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3210

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3211

6. Ως προς την αιτίαση περί της υπερβολικής καθυστερήσεως με την οποία η αίτηση διαγραφής αποτέλεσε αντικείμενο επεξεργασίας ..... II - 3212

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3212

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3213

7. Συμπέρασμα ως προς τον πρώτο λόγο ακυρώσεως ..... II - 3214

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την έλλειψη πρόδηλης αμέλειας κατά την έννοια του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα και του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής ..... II - 3214

1. Ως προς την έννοια της πρόδηλης αμέλειας και ως προς τα ενδεδειγμένα κριτήρια για να εκτιμηθεί η ύπαρξή της εν προκειμένω ..... II - 3214

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3214

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3216

2. Ως προς την έλλειψη μνείας των αριθμών κυκλοφορίας στα αντίτυπα αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1 ..... II - 3218

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3218

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3220

3. Ως προς την αλλαγή του τελωνείου προορισμού που αναγράφεται στα τελωνειακά έγγραφα ..... II - 3223

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3223

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3225

4. Ως προς τον τρόπο επιστροφής του αντιτύπου αριθ. 5 των παραστατικών Τ 1 ..... II - 3227

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3227

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3229

5. Ως προς την ανεπάρκεια πληροφοριών σχετικά με τους αγοραστές ..... II - 3233

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3233

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3234

6. Ως προς την έλλειψη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των ειδικών περιστάσεων και της αμέλειας που προσάπτεται στην προσφεύγουσα ..... II - 3234

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3234

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3235

7. Συμπέρασμα ως προς τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως ..... II - 3236

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας ..... II - 3238

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3238

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3239

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την ανυπαρξία της τελωνειακής οφειλής ..... II - 3240

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 3240

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 3240

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 3242